

N. J. VAN DER WOUDE, Nieuw
RECHENEN VOOR REISJES.

Christie Gouda.

OK12
Amst.

199

C.91

OK 12

Ans.re

REKENBOEK

VOOR

MEISJES,

TER DIENSTE DER

SCHOLEN,

DOOR

A. Auslijn, Dr.

—
EERSTE STUKJE.
—

Dertiende Druk.

Verzorgd en bezorgd door

H. G. WITLAGE

—
TE AMSTERDAM, BIJ

P. R. OTTO.

1857.

BERIGT.

Onder de vele geschriften voor alle klassen der School, van den verdienstelijken, boven mijnen lof verheven A. ABRUIS, 2c., is zeker zijn Rekenboek voor Meisjes weder een der voornaamste voor de Nederland-sche Jeugd, de waarschijnlijke bestdrukken daarvan vercoopen zijn de getuigen.

De waardige Man overleed wel den 22^{den} Septem-ber 1836, te Alkmaar, waar liet zijne geschriften en werken na, en hij het opkomende geslacht met te blijven stichten.

De tegenwoordige Uitgever, tot eeno nieuwe oplage verplicht, zocht mij aan, om de bezorging van den Zevenden Druk op mij te nemen, en uit bijzondere achting voor den Schrijver volde ik bij dezen gaarne aan zijn verlangen.

De tijden die wij betreffen sedert de eerste uitgave van dit Rekenboek (1° Stukje), hebben niet alleen de stoffen, maar ook de bezorging van sommige goede-reen geheel veranderd, waarom ik verplicht werd, wilde ik niet van goederen spreken, die niet meer gemaakt werden, en zelfs bij den wisketier onbekend zijn, daarom daar eenige veranderingen te maken.

Ik hoop met deze veranderingen der Jeugd nuttig te zijn, den Onderwijzers geen onduur te doen, en ook daaraan het debiet van dit werkje bij voort-during te bevorderen.

H. G. WITLAGE.

Dec. 1836.

REKENBOEK

VOOR

MEISJES.

Denk niet, jonge Vriendin! dat de kennis der Rekenkunde u, in uw volgend leven, minder nuttig of noodzakelijk zijn zal dan zij voor Jongelingen is. — Wel is waar, gij hebt haar zelden tot den handel noodig; de zaken, die daarin voorkomen, vallen niet in den kring uwer dagelijksche bezigheden; maar het is ook waar, dat Meisjes niet altijd Meisjes blijven — tot meerdere jaren gekomen, hebben zij, als vrouwen of moeders, voor de huishouding, vele zaken te verzorgen, waartoe haar de kennis der Rekenkunde zeer noodzakelijk wordt. — Immers zoudt gij, in deze edele betrekking geplaatst, niet gaarne aan uwe dienstboden vragen om voor u eens uit te rekenen, hoe veel gij aan eeno en andere waren hadt uitgegeven? Hoe veel, bij voorbeeld, één lood van zekere waren kost, wanneer gij slechts met den prijs van één

pond bekend waart? enz. — Gij gevoelt dus van zelf wel, hoe nuttig u deze wetenschap zijn kan, wanneer zij eens uwe eigene zaken besturen moet. Zij, die veel op anderen vertrouwen moeten, of, laten aankomen, worden dikwijls, uit onkunde van diegenen, aan wien zij hunne zaken vertrouwen, of, met voordacht bedrogen. Dat dan alles door u aangewend worde, opdat zij in verderen leeftijd, in uwen kring en betrekking, als een nuttig en braaf mensch, u zelve en anderen van dienst kunt zijn. Zeker zou het u later berouwen, wanneer zij thans de schoone gelegenheid verzuimdet, om u deze zoot nutte wetenschap, ook ten deele eigen te maken.

Oefen u vlijtig, opdat zij daarna ook het voordeel genieten moogt, dat ieder ondervindt, die zijne jeugd nuttig besteed heeft; en laat de volgende regelen, in deze, u altijd ten rigtsnoer van uwen arbeid verstrekken.

1. Wees steeds oplettend, wanneer de Onderwijzer u de regelen dezer wetenschap verklaart. Tracht zijne lessen u diep in het geheugen te prenten, opdat zij met oordeel moogt leeren rekenen.
2. Ga met geene overhaasting te werk, om hierdoor uw boekje spoedig ten einde te zijn: bepaal u liever tot het reeds ge-

leerde, zoo lange, tot dat zij dit wel begrepen hebt, alvorens zij verder gaat. En 3. zeg nimmer, dat zij eene zaak wel begrepen hebt, indien dit niet het geval is. Vraag liever uwen Onderwijzer om nadere opheldering, dan dat zij, zonder nadenken, verder zoudt voortwerken.

Neemt zij deze regelen wel in acht, dan verzeker ik u, dat zij uwe moeite rijkelijk beloond zult zien.

VAN DE TELLING.

(Numeratio.)

Vraag, oer zij hieraan begint, uwen Onderwijzer om eenig onderrigt, en hebt zij alies wel begrepen, beproef dan, of zij de volgende Getallen kunt uitspreken:

1. 28; 36; 106; 3840; 9787; 3895.
2. 25683; 300694; 5678893; 30000686.
3. 6663:903; 504000000; 6696000000.
4. Wanneer men honderd duizend guldens in cents opwisselde, dan zou men hebben 1000000 cents: hoe zoudt zij dit Getal uitspreken?
5. Jan had eens vore zijn zusje uitgerekend, hoe veel minuten zij oud was, en dit Getal

- minuten beliep 3604800: zoudt gij dit wel kunnen uitspreken?
6. In een Aardrijkskundig schoolboek vindt men, dat er omtrent 1000000000 menschen op den Aardbol wonen: hoe zoudt gij dit Getal uitspreken?
7. Spreek eens uit 386046396502.

Kunt gij de volgende Getallen, door de Latijnsche getalmerken, *Romeinsche cijfers genoemd*, uitgedrukt, uitspreken?

8. IV; IX; XI; XIV; XIX; XXVII; XLI.
 9. LXVI; XCIX; CL; CCLIX; DX.
 10. ICCC; MD; CXCXC; MDCCL.
 11. *Mietje* zag in den gevel van een huis staan: CXCIV; doch zij wist niet hoe veel dit beteekende: wilt gij haar hierin eens helpen?

Indien gij het voorgaande wel hebt begrepen, doe dan uw best om de volgende, in woorden opgegevene Getallen, in getalmerken te schrijven:

12. Twee en dertig, vier en zestig; zeven en tachtig; drie en negentig.
 13. Honderd en twintig; honderd zeven en dertig.
 14. Drie duizend, vijf honderd zes en twintig.
 15. Tien duizend, vijf honderd en acht.
 16. Zeven honderd vier en zestig duizend, negen honderd drie en veertig.

17. Zes millioen, zeventien duizend en drie en dertig.
 18. Honderd tien millioen, twee duizend en één.
 19. Honderd vier en tachtig duizend acht en tachtig millioen, vijf honderd drie en twintig duizend en drie honderd zestien.
 20. Schrijf de hier volgende Getallen eens in *Romeinsche* of *Latijnsche* getalmerken:
 29; 41; 90; 140; 504; 733; 1260; 1856.

Wanneer gij nu al deze Voorstellen wel verstaan en beantwoord hebt, vraag dan uwen Onderwijzer, hoedanig gij handelen moet in de

Z A M E N T E L L I N G.

(Additio.)

Toon nu, door het beantwoorden der volgende Voorstellen, dat gij uwen Meester wel verstaan hebt.

Zeg mij de *som* van ieder der hier onderstaande Voorstellen.

1. 6	2. 8	3. 8	4. 7
8	9	6	18
7	9	10	6
2	8	9	24
3	7	8	17
1	5	11	6
4	8	6	5

5. Tel eens te zamen: 25, 36, 16, 38, 210, 15 en 8.
6. Hoe veel is: 121, 116, 85, 37, 49, 17, 5 en 7 te zamen?
7. Van eene webbe of één stuk linnen sreed men vier lappen af, van de volgende lengte, als: één lap van 10, één van 8, één van 5, en één van 9 *ellen*, waarna men bevond, dat er nog 2 *ellen* overgebleven waren: hoe lang is de geheele webbe geweest?
8. Vier meisjes, legden enige *cents* bijeen, zoodat zij te zamen er 24 konden afluken. Daar dit echter tot haar oogmerk niet toereikend was, legde de vader er nog 8 en de moeder nog 10 *cents* bij: hoe veel *cents* hadden zij toen?
9. *Mietje* kreeg van haren vader 120 *cents*, van haren oom 60 *cents*, en van hare nicht 30 *cents*, onder belofte, dit geld wel te besteden: hoe veel *cents* beliep dit te zamen?
10. Daar zij een loerzaam meisje was, verzocht zij haren vader, om een gedeelte aan boekjes te mogen besteden, die dit toestond. Zij kocht dus één boekje voor 30, één voor 20, één voor 45, en één voor 35 *cents*: hoeveel *cents* had zij in alles aan boekjes besteed?
11. Het overige geld besloot zij onder hare broers

- en zusters, uit te deelen. Zij gaf aan *Jan* 30 *cents*, aan *Dirk* 20 *cents*, aan *Naatje* 10 *cents*, en aan *Beetje* ook 10 *cents*. Nu hield zij nog 10 *cents* over, die zij aan speelgoed besteedde, voor haar jongste zusje: hoe veel heeft zij aan hare broers en zusters uitgedeeld?
12. *Lotje*, ontmoette een meisje, dat schreide. „Waarom schreit gij?” vroeg *Lotje*. „Ik heb” antwoordde het meisje, „enige waren gehaald: mijne moeder heeft mij 2 *gulden* medegegeven, en ik heb 10 *cents* te kort; zeker heb ik die verloren.” — „Zeg mij eens, wat gij gehaald hebt, dan zal ik eens zien, of gij gelijk hebt.” — „Ik heb besteed aan boter” zeide zij, „50 *cents*, aan rijst 25 *cents*, aan suiker 40 *cents*, aan krenten 30 *cents*, en nu heb ik nog maar 55 *cents* over.” *Lotje* verzekerde haar, na alles opgeteld te hebben, dat zij niets had verloren, waarop het meisje vrolijk naar huis ging. Kunt gij ook zeggen, of *Lotje* gelijk had? (2 *gulden* zijn 200 *cents*.)
  13. Eene vrouw besteedde aan boter 70 *cents*, aan kaas 80 *cents*, aan eijeren 35 *cents*, aan beschuit 30 *cents*, nog aan vleesch 104 *cents*, en aan eenige specerijen 85 *cents*: hoe veel *cents* had zij in alles uitgegeven?
  14. Eene vrouw, die in een winkel waren haal-

de, kreeg op de vraag, hoe veel zij schuldig was, het volgende antwoord: „gij zijt schuldig aan boter 75 cents, aan kaas 20 cents, „aan zout 20 cents, aan kaarsen 50 cents, „aan suiker 25 cents, aan koffij en thee „55 cents, en aan olie en azijn 24 cents.” Hierbij nam zij nog voor 85 cents aan grutterswaren, die zij te gelijk betaalde: hoe veel cents ontving de winkelier?

15. Naaije moest eens de hier nevenstaande 6 Getallen, die de Meester had opgegeven, optellen. Zij begon, zoo als men gewoon is, van onder op te tellen. en 8 zeide: „8 en 7 is 17, en 9 is 30, en 6 — „is 35: dat is 35 samen, Meester!” — 35

De Meester bestrafte hare onoplettendheid. Wilt gij eens zien, of zij deze bestraffing niet verdiende: en zeggen, hoe veel de som van die Getallen zal wezen?

16. Eene naalster kocht in eenen winkel 8 ellen karkas, van N°. 1, voor 50 cents, 10 ellen dito, van N°. 2, voor 70 cents, 5 strengen zijde voor 30 cents, en een pakje wit garen voor 40 cents: hoe veel cents had zij besteed?
17. Eene Jufvrouw kocht in eena winkel: een' fluwelen hoed voor 10 gulden, een' hoed

van Italiaansch stroo voor 11 gulden, een' challong voor 26 gulden, een' zijden doek voor 17 gulden, en een paar lederen handschoenen voor 2 gulden, hoe veel gulden had zij besteed?

18. Eene Jufvrouw kocht voor een' japon 10 ellen gekleurd katoen voor 12 gulden, 3 ellen fluweel voor twee hooden voor 8 gulden, een' katoenen doek voor 5 gulden, 2 ellen geborduurde tule voor 4 gulden, 6 ellen kant voor 16 gulden, en 8 ellen satijn voor een' mantel voor 40 gulden: hoe veel gulden had zij besteed?
19. Eene dienstbode, gewoon iederen avond het verschootboekje aan hare Jufvrouw te vertoopen, om het verschoten geld van dien dag terug te ontvangen, had de volgende uitgaven opgeteekend, te weten:

20 Julij.

vijf maatjes sla olie.	50 cents.
aan broodjes	35 —
zeven oncen suiker.	55 —
vier oncen koffij	30 —
twee oncen thee	90 —
zeven pond zout.	45 —
aan melk	10 —
aan vleesch.	85 —

388 cents.

- Wilt gij eens na zien, of de meid zich ook vergist heeft?
20. Een dienstmeisje had het zoo verre gebragt, dat zij jaarlijks tusschen de 80 en 100 *gulden*, benevens den kost verdiende, enz. Hiervan gaf zij aan hare moeder, gedurende zes jaren, het eerste jaar 60 *gulden*, het tweede 70, het derde 65, het vierde 80, het vijfde 72 en het zesde 78 *gulden*: hoe veel bedroeg dit bij elkander?
21. Een winkelier leverde 6 *ellen* geborduurd neteldoek voor 18 *gulden*, 6 *ellen* zijde voor 15 *gulden*, 6 *ellen* stremin voor 12 *gulden*, 30 *ellen* gekleurd neteldoek voor 24 *gulden*, 2 *ellen* Fransch merinos voor 4 *gulden* en een' hood van genaaid stroo voor 8 *gulden*: hoe veel *gulden* moest hij ontvangen?
22. Mevrouw A. had in den tijd van één jaar voor zich en hare kinderen gekocht: een' katoenen doek voor 5 *gulden*, een' madrasschen voor 12 *gulden*, een' Talma voor 10 *gulden*, een' neteldoekschén doek voor 5 *gulden*, een' Wintermantel voor 18 *gulden*, een' satijn dubbelen mantel voor 36 *gulden*, en een' lakenschen mantel voor 14 *gulden*: hoe veel *gulden* had zij aan doeken besteed?
23. Voor meuten kocht zij 6 *ellen* tule voor

- 3 *gulden*, 7 *ellen* neteldoek voor 3 *gulden*, 14 *ellen* kant voor 36 *gulden*, 6 *ellen* kamerdoek voor 9 *gulden*, en 10 *ellen* blonden voor 6 *gulden*: hoeveel *gulden* had zij hieraan besteed?
24. Als gij één stuk linnen kocht van 34 *ellen* voor 30 *gulden*, één van 36 *ellen* voor 34 *gulden*, één van 35 *ellen* voor 31 *gulden*, en één van 38 *ellen* voor 40 *gulden*: a) hoe veel *ellen* zoudt gij dan hebben? en b) hoe veel *gulden* zoudt gij daarvoor moeten betalen?
25. Zeg mij de *sum* van: 184, 1688, 5420, 87, 9890, 4086, 38, 25, 7, 1008, en 57.
26. Jufvrouw E. ontving jaarlijks aan interest 2875 *gulden*, aan huur van eenige huizen 575 *gulden*, aan huur van landerijen 1025 *gulden*, aan lijfrente 700 *gulden*, en dan nog 78 *gulden* aan huur van een tuintje: hoe groot was haar inkomen jaarlijks?
27. Een winkelier ontving 200 *pand* rijst, 150 *pand* gierst, 175 *pand* koffijboonen, 25 *pand* thee, en 25 *pand* suiker: hoe veel *pand* was dit te zamen?
28. Tel eens te zamen: 10089, 56896, 2261, 36800, 40079, 18060, 2040, 383, 250 en 100806.
29. Wat is de *sum* van: 20, 100, 16696, 7063, 21, 38880, 8783900, 2686 en 29?

30. In het jaar 1492 werd *Amerika* door *C. Columbus* ontdekt; 6 jaren later ontdekte *Vasco de Gama* den weg naar *Oost-Indië*, om *Kaap de Goede Hoop*, en 32 jaren daarna vond een metselaar te *Brunswijk*, met name *Jurgens*, het spinnewiel uit, zoo als het thans gebruikt wordt: in welk jaar is dit laatste gebeurd?

Indien gij het voorgaande wel hebt begrepen, zeg mij dan eens: of de volgende voorbeelden goed zijn opgesteld? Zoo neen: — welke fouten er zijn begaan, en hoeveel de som beloopt van ieder voorbeeld?

31.	6893	32.	9878	33.	20688
	250		678		3020
	687		203		688
	20		40		10036
	65		100		28
	—		—		9
	7163		18103		—
					247951

Eer gij verder gaat, en om onderrigt vraagt, is het noodig, dat gij de volgende Tafel leert, want zonder die te kennen, zoudt gij de volgende Voorstellen niet kunnen beantwoorden. Doch vraag eerst uwem Onderwijzer, wat de teekens $\times$ en $=$ beduiden.

TAFEL VAN VERMENIGVULDIGING.

2 X 2 = 4.	3 X 2 = 6.	4 X 2 = 8.
2 X 3 = 6.	3 X 3 = 9.	4 X 3 = 12.
2 X 4 = 8.	3 X 4 = 12.	4 X 4 = 16.
2 X 5 = 10.	3 X 5 = 15.	4 X 5 = 20.
2 X 6 = 12.	3 X 6 = 18.	4 X 6 = 24.
2 X 7 = 14.	3 X 7 = 21.	4 X 7 = 28.
2 X 8 = 16.	3 X 8 = 24.	4 X 8 = 32.
2 X 9 = 18.	3 X 9 = 27.	4 X 9 = 36.
2 X 10 = 20.	3 X 10 = 30.	4 X 10 = 40.
5 X 2 = 10.	6 X 2 = 12.	7 X 2 = 14.
5 X 3 = 15.	6 X 3 = 18.	7 X 3 = 21.
5 X 4 = 20.	6 X 4 = 24.	7 X 4 = 28.
5 X 5 = 25.	6 X 5 = 30.	7 X 5 = 35.
5 X 6 = 30.	6 X 6 = 36.	7 X 6 = 42.
5 X 7 = 35.	6 X 7 = 42.	7 X 7 = 49.
5 X 8 = 40.	6 X 8 = 48.	7 X 8 = 56.
5 X 9 = 45.	6 X 9 = 54.	7 X 9 = 63.
5 X 10 = 50.	6 X 10 = 60.	7 X 10 = 70.
8 X 2 = 16.	9 X 2 = 18.	10 X 2 = 20.
8 X 3 = 24.	9 X 3 = 27.	10 X 3 = 30.
8 X 4 = 32.	9 X 4 = 36.	10 X 4 = 40.
8 X 5 = 40.	9 X 5 = 45.	10 X 5 = 50.
8 X 6 = 48.	9 X 6 = 54.	10 X 6 = 60.
8 X 7 = 56.	9 X 7 = 63.	10 X 7 = 70.
8 X 8 = 64.	9 X 8 = 72.	10 X 8 = 80.
8 X 9 = 72.	9 X 9 = 81.	10 X 9 = 90.
8 X 10 = 80.	9 X 10 = 90.	10 X 10 = 100.

Nu kunt gij uwen Onderwijzer vragen, hoe gij moet handelen in de

VERMENIGVULDIGING.

(Multiplicatio.)

1. Vermenigvuldig eens 128 met 2.
2. Hoe veel is 620 maal 3?
3. Zeg mij het *product* van 868, met 4 vermenigvuldigd.
4. Hoe veel is 1860 maal 5?
5. Vermenigvuldig 2289 met 6.
6. Nu ook eens 5308 met 7.
7. Wat is het *product* van 9460, vermenigvuldigd met 8?
8. Hoe veel is 10989 maal 9?
9. Eene vrouw had een paar kousen gebreid van fijn katoenen garen, waartoe zij 2 *oncen* gebruikt had; wanneer zij nu besloot om 16 paar van dezelfde soort van garen te breiden, hoe veel *oncen* zou zij dan noodig hebben?
10. Wanneer zij, in plaats van dit fijn katoenen garen, ander nam, dat grover was, hoe veel *oncen* zou zij dan noodig hebben, als zij, in plaats van twee, 3 *oncen* voor ieder paar hebben moest?

11. Een meisje, dat om haren snoeplust bestraft was, versnoepte, in de week, wel 20 *cents*. Zeg mij eens, indien zij dit geld een geheel jaar bewaard had, hoe veel *cents* zij dan zou gehad hebben? Een jaar is 52 weken.
12. Hoe veel *ellen* kant heeft eene naaister voor 2 dozijn of 24 mutsen noodig, als zij voor eene muts 3 *ellen* rekent?
13. Als zij voor elke *el* kant 75 *cents* betaalt: hoe veel *cents* heeft zij dan voor de kant van elke muts moeten besteden?
14. Hoe veel *ellen* Amersfoortsche streep zal eene naaister voor 24 borstrokken moeten hebben, indien zij voor een' borstrok 4 *ellen* noodig heeft?
15. Als men voor 1 *el* Thibet 2 *gouden* moet betalen: hoe veel *gouden* moet men dan voor 26 *ellen* besteden?
16. Als gij 24 geborduurde zakdoeken kocht, voor 3 *gouden* het stuk: hoe veel *gouden* zoudt gij dan moeten betalen?
7. Als 1 paar gekleurde handschoenen 85 *cents* kost: hoeveel *cents* heeft men dan voor 7 paren noodig?
8. Hoe veel *cents* moet men voor 8 zijden doekjes betalen, als het stuk 94 *cents* kost?
9. Eene naaister moet 2 dozijn beddelakens maken, ieder laken van twee breedten. Zij

Nu kunt gij uwen Onderwijzer vragen, hoe gij moet handelen in de

VERMENIGVULDIGING.

(Multiplicatio.)

1. Vermenigvuldig eens 128 met 2.
2. Hoe veel is 620 maal 3?
3. Zeg mij het *product* van 868, met 4 vermenigvuldigd.
4. Hoe veel is 1860 maal 5?
5. Vermenigvuldig 2289 met 6.
6. Nu ook eens 5308 met 7.
7. Wat is het *product* van 9460, vermenigvuldigd met 8?
8. Hoe veel is 10989 maal 9?
9. Eene vrouw had een paar kousen gebreid van fijn katoenen garen, waartoe zij 2 *owcen* gebruikt had; wanneer zij nu besloot om 16 paar van dezelfde soort van garen te breiden, hoe veel *owcen* zou zij dan noodig hebben?
10. Wanneer zij, in plaats van dit fijn katoenen garen, ander nam, dat grover was, hoe veel *owcen* zou zij dan noodig hebben, als zij, in plaats van twee, 3 *owcen* voor ieder paar hebben moest?

11. Een meisje, dat om haran snoeplust bestraft was, versnoepte, in de week, wel 20 *cents*. Zeg mij eens, indien zij dit geld een geheel jaar bewaard had, hoe veel *cents* zij dan zou gehad hebben? Een jaar is 52 weken.
12. Hoe veel *ellen* kant heeft eene naaister voor 2 dozijn of 24 mutsen noodig, als zij voor eene muts 3 *ellen* rekent?
13. Als zij voor elke *el* kant 75 *cents* betaalt: hoe veel *cents* heeft zij dan voor de kant van elke muts moeten besteden?
14. Hoe veel *ellen* Amersfoortsche streep zal eene naaister voor 24 borstrokken moeten hebben, indien zij voor een' borstrok 4 *ellen* noodig heeft?
15. Als men voor 1 *el* Thibet 2 *gulden* moet betalen: hoe veel *gulden* moet men dan voor 26 *ellen* besteden?
16. Als gij 24 geborduurde zakdoeken kocht, voor 3 *gulden* het stuk: hoe veel *gulden* zoudt gij dan moeten betalen?
17. Als 1 paar gekleurde handschoenen 85 *cents* kost: hoeveel *cents* heeft men dan voor 7 paren noodig?
18. Hoe veel *cents* moet men voor 8 zijden doekjes betalen, als het stuk 94 *cents* kost?
19. Eene naaister moet 2 dozijn beddelakens maken, ieder laken van twee breedten. Zij

- weet, dat men voor een laken 7 *ellen* noodig heeft, maar zij kan niet uitrekenen, hoe veel *ellen* zij voor de 24 lakens hebben moet: wilt gij dit eens voor haar doen?
20. Eene vrouw, die ieder week 8 *gulden* voor haar huishoudens noodig heeft, vraagt: hoe veel dit in één jaar belooft?
21. In een gesticht, waar 137 arme lieden op kosten van den Staat onderhouden werden, gaf men aan ieder 2 hemden en 6 paar kousen: a) hoe veel hemden — en b) hoe veel paar kousen werden er uitgedeeld?
22. Voor ieder hemd had men 3 *ellen* linnen noodig: hoe veel *ellen* was dit in het geheel?
23. Als er voor ieder paar kousen 3 *oncen* saaijet gebruikt is: hoe veel *oncen* heeft men tot het breiden van al die kousen noodig gehad?
24. Een meisje, ontving van haren vader om haar uitmunstend gedrag iedere week, 4 *gulden*, waarover zij naar welgevallen beschikken kon: hoe veel was dit in één jaar?
25. Met dit geld ondersteunde zij eene arme weduwe met zes kinderen, aan welke zij s'wekelijks 3 *gulden* gaf: hoe veel *gulden* beliep dit in 13 weken of een vierendeeljaars?
26. Aan een' armen grijsaard schonk zij s'wekelijks 50 *cents*: hoe veel *cents* was dit in het jaar?

27. Haar vader schonk haar nu s'wekelijks 2 *gulden* meer, dan zij tot hiertoe gehad had: hoe veel had zij nu jaarlijks?
28. Eene schoonmaakster heeft een huis schoon-gemaakt, waarin zij 4 weken (of 24 dagen) gewerkt heeft; wanneer nu het loon 60 *cents* daags is: hoe veel *cents* heeft zij dan verdiend?
29. Als zij boven de 60 *cents* daags nog 10 *cents*, in plaats van eene boterham, ontving: hoe veel *cents* was het dan in 24 dagen?
30. In een groot huis zijn acht kamers, nagenoeg allen even groot. Deze kamers worden met inlandsche kleeden belegd, waartoe men voor iedere kamer, de eene door de andere gerekend, 28 *ellen* noodig heeft: — zoudt gij ook kunnen zeggen, hoe veel *ellen* dit met elkander uitmaakt?
31. Als men 10 *ellen* geborduurde neteldoek-sche strooken koopt, voor 74 *cents* de el: hoe veel *cents* moet men dan betalen?
32. Een winkelier verkoopt een dozijn pure laine omslagdoeken voor 14 *gulden* het stuk: hoe veel *gulden* moet hij ontvangen?
33. Van een' koopman ontving hij 15 Mantels Talma, voor 15 *gulden* het stuk: hoe veel *gulden* moet hij daarvoor betalen?
34. Eene Juffvrouw koopt 24 *ellen* satijn broché

- voor 94 cents de *el*: hoe veel cents be-
loopt dit te zamen?
35. De boomolie, welke men 's jaarlijks op het
eiland *Siciliën* uit de vrucht van den olijf-
boom perst, wordt 720000 *gulden* waardig
geschat. Zeg mij eens: hoe veel *gulden*
dit, in den tijd van 12 jaren, kan bedragen?
36. Een meisje kocht een *mayje* koralen van
8 *rijen*. Als er aan iedere *rij* 200 ko-
raaltjes zijn: hoe veel koraaltjes waren dan
in dat *mayje*?
37. Maar hoe veel koraaltjes zouden daarin ge-
weest zijn, als het *mayje* uit 10 *rijen* bestond?
38. Als een *mayje* 25 cents kost: hoe veel cents
moet men dan voor 10 *mayjes* betalen?
39. Een *pond* Vriesche schapenwol, tot eenen
draad gesponnen zijnde, was negen en tachtig
duizend *ellen* lang: hoe lang zou dan
wel een draad zijn, die uit 25 *pond* van
zoodanige wol gesponnen was?
40. Een meisje had 8 *gulden* in haren spaarpot,
zij wenschte, honderd vijf en twintig duizendmaal
zoo veel te hebben! — Weet gij
ook te zeggen, hoe veel *gulden* dit onver-
genoegde meisje wenschte te hebben?
41. Een *pond* vlas, tot kant gemaakt, heeft
te *Mechelen*, waar men fraaije kanten werkt,
wel eens 14000 *gulden* opgebracht: hoe veel

- gulden* zoude men wel kunnen hebben,
indien men eens 75 *pond* vlas op die wijze
bewerkte?
42. Eene oude dienstmaagd had sedert 21 *jaren*,
ieder jaar, van hare huur en van haar ver-
val, 42 *gulden* kunnen overleggen. Daar
zij nu reeds zestig jaren oud was, en
haar het werken moeilijk viel, zoo kocht
zij, voor dit overgegaarde geld, inwoning
en de kost op een hofje, opdat zij haar
overigen leeftijd in rust zou kunnen slijden.
Kunt gij mij ook zeggen: hoe veel zij hier-
voor heeft moeten betalen?
43. 22 Jaren genoot zij in rust de vruchten van
haren arbeid, toen zij, in het 82de jaar
haars ouderdoms, kwam te overlijden. —
De voordeelen, welke zij gedurende haar
leven op dit hofje genoot had, kon zij,
het éene jaar door het andere gerekend, op
136 *gulden* stellen. Kunt gij mij ook zeg-
gen: hoe veel dit bedragen heeft, gedu-
rende den tijd, dat zij op het hofje geleefd
heeft?
44. Als 1 *el* linnen 76 cents kost: hoe veel
cents moet men dan voor een stuk betalen,
dat 33 *ellen* lang is?
45. Maar als in het bovengenoemde geval het
linnen eens 80 cents de *el* kostte?

46. Een winkelier ontvangt 115 pond rijst voor 32 cents het pond, hoe veel cents belooft dit te zamen?
47. Als één lood kaneel 15 cents kost: hoe veel cents moet men dan voor 1 pond of 100 looden betalen?
48. Mevrouw G. heeft iedere week 206 gulden inkomen: hoe veel is dat in een geheel jaar?
49. In Rusland is onlangs een man overleden van 150 jaren: hoe veel dagen is die man oud geworden? — Het jaar op 365 dagen gerekend.
50. Wat is het product van 1688, vermenigvuldigd met 387?
51. Vermenigvuldig 17835 met 7809.
52. Hoe groot is het product, als gij 856432 met 100807 vermenigvuldigt?
53. Zeg mij het product van 16000689, vermenigvuldigd met 80008002.

Zeg mij eens, waarom de volgende drie voorbeelden niet goed uitgewerkt zijn: en geef mij dan tevens uw antwoord op.

54.	1628	55.	3869	56.	18694
	26		183		10086
	<u>10092</u>		<u>11607</u>		<u>102164</u>
	3364		30952		149552
	<u> </u>		<u>3869</u>		<u>18694</u>
	13456		81249		3467084

Onderzoek nu eens bij u zelven, of gij het vorige wel begrepen hebt; en zijt gij hierover voldaan, dan kunt gij uwen Meester vragen, of hij u gelieft te onderrigten in de

A F T R E K K I N G.

(Subtractio.)

Nu kunt gij wel eens aan de volgende voorstellen beproeven, of gij uwen Onderwijzer wel verstaan hebt.

1. Wat blijft er over, als gij 12 van 98 afrekt?
2. Wat is het verschil tusschen 868 en 326?
3. Trek 1788 van 1999 af.
4. Hoe veel is 18768 grooter dan 16243?
5. Trek nu nog eens 20000 van 136893 af.
6. Eene naaister moet, uit 16 ellen mousseline, één japon en één jak en rok maken — doch, daar zij last kreeg om den japon en het jak niet te maken: hoe veel moet zij dan terug geven, als zij voor den rok 5 ellen noodig heeft?
7. Van 86 lood wollen garen wordt voor een borstrok 74 lood gebruikt: hoe veel lood blijft er dan nog over?
8. Van 18 ellen diemet snijdt men 7 ellen af voor een' ochtend-japon: hoe veel ellen houdt men over?

9. Van een stuk Amersfoortsche streep, dat 17 *ellen* lang is, wordt voor vier borstrokken 13 *ellen* afgesneden: hoe veel *ellen* blijven er nog over?
10. Van een stuk linnen, van 33 *ellen* lang, snijdt men 12 *ellen* af: hoe veel *ellen* blijven er nog over?
11. Wat zal er van een stuk mutsenband, van 17 *ellen*, overblijven, als men er, voor 4 mutsen, 6 *ellen* afsnijdt?
12. Eene naaister heeft voor 5 kleine beddélakens, ieder van twee breedten, 24 *ellen* noodig; wanneer zij nu een stuk linnen ontvangt van 34 *ellen* lang, om hiervan het noodige voor de lakens af te snijden: hoe veel *ellen* linnen moet zij dan bij de lakens terug bezorgen?
13. Eene Jufvrouw koopt 12 *ellen* katoen voor een' japon, voor 18 *gulden*; als zij maar 15 *gulden* bij zich heeft: hoe veel komt zij dan te kort?
14. Eene Jufvrouw kocht een' hoed van Italiaansch stroo, voor 28 *gulden*; eene andere kocht een' witten zijden hoed, voor 16 *gulden*: hoe veel *gulden* had de eerste meer betaald dan de laatste?
15. Als men van 29 *ellen* zijde voor twee japonnen 14 *ellen* afsnijdt: hoe veel *ellen* houdt men dan over?

16. Eene Jufvrouw kocht een' Victoria mantel voor 25 *gulden*. Hare zuster kocht eenen gekleurden wintermantel met bonten randen voor 75 *gulden*: hoe veel had de laatste nu meer besteed?
17. Eene naaister moet 2 dozijn hemden maken, waarvoor zij 55 *ellen* noodig heeft; wanneer zij slechts 40 *ellen* ontvangen heeft: hoe veel komt zij dan nog te kort?
Nu dient gij uwen Onderwijzers nog eens om onderrigting te vragen, want nu zult gij moeten leenen.
Hier hebt gij nu eenige voorstellen om uwe krachten te beproeven.
18. Eene mutsenmaakster kocht een stuk kant, dat 20 *ellen* lang was. Hiervan sneed zij, voor twee mutsen, 8 *ellen* af: hoe veel bleef er nog aan het stuk?
19. Nu moet zij nog vier hoeden-mutsen maken, waarvoor zij 7 *ellen* kant noodig had. Indien zij dit van de kant, die zij overgehouden heeft, afsnijdt: hoe veel blijft er nog over?
20. Eene naaister moet, uit 20 *ellen* servetgoed, twaalf servetten en twee tafellakens maken; wanneer zij voor de servetten 12 *ellen* noodig heeft, zoudt gij dan kunnen zeggen:

hoe veel *ellen* zij voor de tafellakens overhoudt?

21. Van 23 *ellen* Haarlemsche streep moet eene naaister een' vrouwen-rok en twaalf borstrokken maken; wanneer zij nu voor den rok 4 *ellen* noodig heeft: hoe veel houdt zij dan voor de borstrokken over?
22. Eene vrouw, die in een' kruideniers-winkel 83 *cents* schuldig was, had, toen men haar om geld vroeg, niet meer dan 45' *cents* bij zich, die zij den winkelier op afrekening gaf: hoe veel bleef zij nog schuldig?
23. Van 54 *ellen* fijn linnen, dat eigenlijk voor twaalf sloopen gekocht was, besloot men naderhand om daarvan een half dozijn zakdoeken te laten maken, en de rest te bewaren. — Zoo er voor 6 zakdoeken 5 *ellen* linnen noodig zijn: hoe veel blijft er dan nog over?
24. Van een stuk fijn linnen, dat 52 *ellen* lang is, wordt, voor twee dozijn sloopen, 33 *ellen* afgesneden: wat blijft er nog aan het stuk?
25. Eene dienstbode ging naar de markt en stak een' *gulden* bij zich; besteedde daarvan 37 *cents*: hoe veel *cents* hield zij nog over?
26. Eene Jufvrouw moest jaarijks voor zich, haren man en vier kinderen aan den bleeker,

- voor drie wasschen, 60 *gulden* betalen. — Daar zij besloot het goet der kinderen in huis te laten wasschen, en hierdoor den bleeker jaarijks 36 *gulden* minder behoefde te geven, zoo vraagt men: hoe veel de bleeker nu ieder jaar maar ontving?
27. Daar zij naderhand berekende, dat het in huis wasschen van het kindergoed, dewijl dit door eene waschvrouw moest geschieden, haar wel 44 *gulden* 's jaars kostte: Vraag ik u of zij daar wel voordeel bij had?
  28. Eene Jufvrouw liet een' japon maken van groenen zijden, die haar met maakloon 40 *gulden* kostte: als de zijde 32 *gulden* kost: hoeveel heeft dan de naaister voor het maken en verschoot gerekend?
  29. Een winkelier ontving 300 *ellen* linnen, en verkocht daarvan in eene week 175 *ellen*: hoe veel hield hij over?
  30. Eene vrouw, die eenen kruideniers-winkel doet, heeft, in den tijd van veertien dagen, van 100 *koppen* graauwerwten 73 *koppen* verkocht: hoe veel heeft zij nog over?
  31. Twee dames koopen zamen 100 *koppen* gort om uit te deelen; als de eene dame daarvan 42 *koppen* neemt: hoe veel blijven er dan voor de andere over?
  32. Eene winkelierster, het linnen nametende,

- dat zij in haren winkel heeft, bevindt dat die 231 *ellen* beloopt. Eenige weken te voren beliep dit 1210 *ellen*: hoe veel *ellen* heeft zij in dien tijd verkocht?
33. Een winkelier ontving 800 *pand* rijst, en verkocht hiervan, in weinige dagen, 575 *pand*: hoe veel hield hij toen nog over?
34. In het jaar vijftien honderd zes en tachtig zijn het eerst de aardappelen, door *Franciscus Drake*, in *Europa* gebragt: hoe veel jaren zijn er sedert dien tijd verloopfen?
35. In het jaar 1634 ontvingen wij het eerst de koffij uit *Arabië*: hoe veel jaren was dit na dat jaar, toen het eerst de aardappelen uit *Amerika* in *Europa* ingevoerd zijn?
36. Onder de insekten, die den mensch veel voordeelen aanbrengen, verdient de zijde-worm het eerst genoemd te worden. Deze insekten bragt *Roger* voor het eerst in *Europa* in het jaar elf honderd dertig, uit *Asië* op het eiland *Sicilië*: hoe lang is dat reeds geleden?
37. Jufvrouw H. rekent hare bezittingen op 20800 *gulden*. Hare zuster M. bezit slechts 14975 *gulden*: hoe veel *gulden* is de eerste rijker dan de laatste?
38. Als Jufvrouw H. eens een legaat van 5020 *gulden* kreeg: hoe veel zou zij dan meer dan hare zuster bezitten?

39. Iemand, die wel 35000 *gulden* bezat, verloor, door eene geweldige overstroming, waarbij zijne woning en een deel zijner goederen verwoest werden, 4863 *gulden*: tot op hoe veel was toen zijn rijkdom verminderd?
40. *Henry Jenkens*, een Engelschman, heeft enen hoogen ouderdom bereikt; hij werd geboren in 't jaar 1501, en is in het jaar 1660 gestorven: hoe oud is hij geworden?
41. Wat blijft er over, als men 4746 van 9863 aftrekt?
42. Trek eens 3578 van 11650 af.
43. Doe dit nog eens met 19249 van 28367.
44. Wat is het *verschil* tusschen 38660 en 29371?
45. Hoe veel is 57003 *groter* dan 26872?
46. Hoe veel is 549786 *kleiner* dan 660803?
47. Men rekent, dat er jaarlijks op onze aarde geboren worden 37037037 menschen, en dat er in dienzelfden tijd 33333333 sterven: hoe veel worden er jaarlijks meer geboren dan er sterven?
48. Trek eens 4796028 van 5876832 af.
49. Hoe groot is de rest, als gij 4078653 van 6080000 aftrekt?
50. Kunt gij ook 18987308 van 20000000 aftrekken?

Daar ik van u vertrouwd, dat gij de lessen

van uwen Onderwijzer wel onthouden hebt, zoo zult gij mij het vermaak wel willen aandoen, met de volgende voorstellen na te zien, of deze, overeenkomstig die regelen, welke men bij de aftrekking in acht nemen moet, uitgewerkt zijn. Zeg mij, welke fouten er begaan zijn, en hoe veel de *rest* van ieder voorstel wezen moet.

51. 26893	52. 289034	53. 1908090
2486	1086	800000
<hr/>	<hr/>	<hr/>
02033	288958	1007090

Na zal uw Onderwijzer u wel willen zeggen, wat men verstaat door de

D E E L I N G.

(Divisio.)

En u het noodige onderrigt geven, beproef dan, of gij ook de volgende voorstellen kunt beantwoorden.

1. Deel eens 868 door 2.
2. Doe hetzelfde aan 1209 door 3.
3. Hoe veel malen is 4 in 1688 begrepen?
4. Deel eens 20780 door 5.

5. Wat is de *wikkelwast*, als gij 18018 door 6 deelt?
6. Wat is het quotient, als gij 630021 door 7 deelt?
7. Hoe veel malen is 8 in 1205488 begrepen?
8. Deel nu nog eens 63008109 door 9.
9. Als een bos wortelen 3 *cents* kost: hoe veel bos kan men dan voor 48 *cents* koopen?
10. Hoe veel *lood* Labadisten wol zal eene vrouw voor 175 *cents* koopen, als één *lood* 5 *cents* kost?
11. Hoe veel paar kinder-mofjes zal zij van deze wol kunnen breiden, als zij voor elk paar 5 *lood* noodig heeft?
12. Eene Jufferrouw koopt 6 *ellen* batist-katoen, voor een' japon, voor 18 *gulden*: hoe veel kost haar de *el*?
13. Hoe veel rokken kan men uit 52 *ellen* diemet maken, als men $\frac{1}{4}$ *ellen* voor een' rok noodig heeft?
14. In een' winkel heeft men 18 g zijde ontvangen voor 126 *gulden*: hoe veel *gulden* kost een g ?
15. Als men 12 *ellen* geborduurde kamerdoeksche strooken koopt voor 36 *gulden*, hoe veel *gulden* kost dan de *el*?
16. Eenige Juffrouwen hadden te zamen voor 192 *gulden* aan lakenschen laarsjes uit Pa-

- rijt* ontboden; als één paar 4 *gulden* kost; hoe veel paren hadden zij dan?
17. Als zij deze haarsjes onder haar achten verdeelen, hoe veel paren heeft dan ieder?
18. Een meisje heeft een horologiebandje gebreid met koraaltjes. Als er op dit bandje 9 bloempjes zijn van gelijke grootte: hoe veel koraaltjes zijn er dan in elk bloempje, als zij in het geheel 207 koraaltjes gebruikt heeft?
19. Hoe veel dozijn neteldoeksche doeken kan eene naaister uit 48 *ellen* neteldoek maken, zoo zij voor het dozijn 12 *ellen* noodig heeft?
20. Een meisje, bezig met kousen te breiden, telt, in de rondte van de kous, 106 steken, welke zij op drie naalden zoodanig verdeelen moet, dat er op iedere naald even veel komen. Wilt gij haar eens zeggen, hoe veel zij op elke naald moet nemen?
21. Hoe veel broodjes kan men voor één *gulden* of 100 *cents* koopen, als één broodje 5 *cents* kost?
22. Hoe veel paar kinderkousen kan men uit 64 *lood* wol breiden, als men 8 *lood* voor elk paar noodig heeft?
23. Hoe veel hemden moet eene naaister maken om 120 *cents* te verdienen, indien zij 30 *cents* voor een hemd rekent?

24. Een meisje moest aan hare naalvrouw, nadat zij drie jaren bij haar geweest was, nog 96 dagen voldoen: weet gij ook hoe veel weken dit was? — De week op 6 dagen gerekend.
25. Hoe veel paar hemden kan men uit twee stukken linnen maken, die te zamen 90 *ellen* lang zijn, zoo men voor 2 hemden 5 *ellen* noodig heeft?
26. Hoe veel beddelakens kan eene naaister uit drie stukken linnen maken, die te zamen 168 *ellen* lang zijn, als zij voor ieder laken 7 *ellen* noodig heeft?
27. Als men in een huishouden elk vierendeeljaars 182 *kannen* melk gebruikt: op hoe veel *kannen* kan men dan elke week rekenen? — Een vierendeeljaars is 13 weken.
28. Wat kan eene vrouw 's wekelijks in het huishouden besteden, als zij ieder vierendeeljaars van haren man 78 *gulden* ontvangt?
29. Indien deze man, daar hij zijne inkomsten vermeerderd zag, ieder vierendeeljaars, 91 *gulden* aan zijne vrouw geven kon: hoe veel zou zij dan 's wekelijks in het huishouden kunnen uitgeren?
30. Eene vrouw, die linnen verkoopt, heeft onderscheidene soorten, te zamen 3400 *ellen*

uismakende; zoo nu ieder stuk, door elkander gerekend, 35 *ellen* lang is: hoe veel geheele stukken heeft zij dan?

31. Na het overlijden van Jufvrouw *Zorghart* bevond men, dat zij bij testament aan eene oude bediende 's jaarlijks 364 *gulden* toegelegd had: hoe veel zou die meid 's wekelijks wel kunnen verteren om met dat geld toe te komen?
32. Een meisje, had iedere week iets van haar zakgeld weggelegd, en dit een geheel jaar volgehouden. Na verloop van dit jaar had zij 624 *cents* bijeen gegaard: hoe veel *cents* heeft zij nu, de eene week door de andere gerekend, moesten wegleggen om gemelde som bijeen te krijgen?
33. Eene vrouw, eene zeer goede huishoudster, had eens, van week tot week, hare huishoudelijke uitgaven opgeteekend. Na verloop van één jaar bevond zij, dat hare uitgaven 416 *gulden* beliepen. — Zoo zij ook eens zoo veel geld 's jaarlijks verteren konden: hoe veel zouft zij dan iedere week kunnen uitgeven?
34. In hoe veel hoopen zoude men 600 *gulden* kunnen leggen, om er in iederen hoop 50 stuks te hebben?
35. Ik zou zeer gelukkig zijn, zelde een meis-

je, bij gelegenheid, dat men van iemand sprak, die wel honderd duizend *gulden* bezat; indien ik er slechts een tienduizendste part van had. — Zoo hare wenschen eens verhoord wierden: hoe veel zou zij dan hebben?

36. Zij was echter zoo gelukkig, dat zij in eenen meer gevorderden ouderdom er wel een tiende part van bezat: hoe groot was toen hare bezitting?
37. De Romein *Caligula* verteerde in één jaar de verbazende som van ruim 248399996 *gulden*. — Zeg mij eens, zoo hij de eene week zooveel verteed heeft als de andere, hoe veel hij dan 's wekelijks heeft kunnen uitgeven?
38. Één meisje heeft uitgerekend, dat zij 5184000 *minuten* oud is: zij vraagt aan u, of gij ook weet, hoe veel *uren* dit is? — Een *uur* heeft 60 *minuten*.
39. *Kooje* moet 2313864 door 126 deelen, doch zij weet niet, hoe zij het aan zal vangen: wilt gij het eens voor haar doen?
40. Eene rijke dame deelde tegen den winter, onder 332 arme menschen, 2292 *gulden* uit: hoe veel ontving ieder?
41. Zekere Jufvrouw heeft 's jaarlijks 9125 *gulden* te verteren: weet gij ook, hoe veel dit

- iedereen dag is? — Een jaar heeft 365 *dagen*.
42. De Koopman B. heeft 375 stukken linnen ontvangens, te zamen ter lengte van 12000 *ellen*: wilt gij eens uitrekenen hoe lang ieder stuk is, vooronderstellende, dat zij alle even lang zijn?
43. Zeker meisje rekende uit, dat haar grootvader 29200 dagen oud was: hoe veel jaren is dat?
44. Toen hare grootvader stierf, was zij 4380 dagen oud: hoe oud was dit meisje toen?
45. Eene melkboerin moet 's jaarlijks, in zeker weeshuis, 8760 *kannen* melk leveren; als zij den eenen dag zoo veel moet leveren als den anderen: hoe veel *kannen* is het dan dagelijks?
46. Deel eens 42768936000 door 2000, en zeg mij dan de uitkomst.
47. Zoo men u eens vroeg, hoe menigmaal 1618 in 19426329312 begrepen is: was zoudt gij antwoorden?
48. Om van *Nijmegen*, langs de *Waal* en *Maas*, naar de *Noordzee* te wandelen, zou men zagenoeg 403200 voetstappen moeten doen. Als men 14400 voetstappen in een uur doen kan: hoe veel uren zou men dan aan gemelde wandeling moeten besteden?

Hier hebt gij nu nog twee voorbeelden, die gij eens moet verbeteren. — Gaarne had ik, dat gij mij de fouten zedet, met de uitkomst, zoo als die voor ieder voorbeeld zijn moet.

49.	$\frac{8}{86900354}$	} 1862548
	8.....	
	—.....	
	69.....	
	64.....	
	—.....	
	50....	
	48....	
	—....	
	20...	
	16...	
	—...	
	43..	
	40..	
	—..	
	38.	
	32.	
	—.	
	64	
	64	
	—	
	0	

50.	5/876500053	} 17537
	5.....	
	—.....	
	37.....	
	35.....	
	—.....	
	26.....	
	25.....	
	—.....	
	15.....	
	15.....	
	—.....	
	35	
	35	
	—	
	0	

Indien gij, vriendin! het voorgaande wel verstaan hebt, dan zal het u niet moeilijk vallen om de volgende voorstellen te beantwoorden, dewijl zij niets anders bevatten dan de regelen, welke gij reeds geleerd hebt.

HERHALING DER VOORGAANDE REGELN.

1. Spreek nu nog eens nit 386034678003791.
2. Schrijf het volgende getal eens in getalmerken op uwe lei: drie millioen van den tweeden rang, zeven honderd acht en zestig duizend en vier millioen van den eersten rang, zestien duizend drie en tachtig.

3. In een' winkel had men, vier weken na elkander, eene menigte cents ontvangen. In de eerste week ontving men acht duizend zes honderd en veertig cents; in de tweede week zes duizend zeven honderd en twintig, in de derde vijf duizend zeven honderd en zestig, en in de vierde negen duizend één honderd en twintig. Zoudt gij mij ook de som van deze getallen kunnen zeggen?
4. Zeg mij eens, hoe groot zou het product zijn, als gij 7890078076 met 3080006201 vermenigvuldiget?
5. Als gij eens 1000000000 cents hadt, en er 789354938 van uitgaf: hoe veel zoudt gij er dan overhouden?
6. Mietje en Naatje kregen met haar beiden 48 cents, die zij ook te zamen deelden; doch Naatje gaf aan haar jonger zusje de helft van haar part: hoe veel had toen ieder?
7. De Thee, zijnde de gedroogde bladen van een klein boompje, dat menigvuldig in China wast, is het eerst in den jare 1675 in ons Vaderland in gebruik gekomen: hoe lang is dit reeds geleden?
8. Toen het eerst de Thee in Europa in gebruik kwam, in het jaar 1666, verkocht men het pond voor 72 gulden: — als men thans 1 pond Thee op 5 gulden rekent:

hoe groot zou dit verschil wel op de 250 pond zijn?

9. Als men berekent, dat, het eene jaar door het andere, sedert de eerste invoering der Thee in *Europa*, 's jaarlijks zeven millioenen *ponden* gebruikt zijn: hoe veel *ponden* beloopt dit te zamen, tot ieden (1856) gerekend?
10. Eene zaaijer moet, uit 41 *ellen* servetgoed, 24 servetten en eenige tafellakens maken. Als er voor de servetten 21 *ellen* afgaat: hoe veel tafellakens kan zij dan van het overblijvende maken, als zij voor ieder $\frac{1}{2}$ *ellen* noodig heeft?
11. Eene vrouw kocht 54 *lood* saaijet, en breide daarvan een paar vrouwenkousen, waartoe zij 18 *lood* gebruikte. Nu wil zij van het overgeblevene saaijet nog kinder-kousen breiden, waartoe zij voor ieder paar 9 *lood* noodig zal hebben; — wilt zij eens zeggen: hoe veel paar zij uit het overgehoudene saaijet zal kunnen hebben?
12. Eene vrouw kocht 30 *lood* wollen garen; doch, daar zij berekende, niet genoeg te hebben, kocht zij van dezelfde soort nog 10 *lood*. Hiervan moest zij één paar manskousen breiden; waartoe zij 27 *lood* en één paar vrouwenkousen, waarvoor zij 21 *lood*

noodig had: heeft zij dit hiervan kunnen doen? — Zoo neem: hoe veel *lood* heeft zij dan nog moeten koopen?

13. Zou zij 6 *cents* voor het *lood* betaald heeft: hoe veel *cents* heeft zij dan voor al het saaijet moeten bezeden?
14. Uit 25 *ellen* Amersfootsche streep maakt men 2 vrouwenrokken, en uit het overschot zoo veel borstrokken, als er uit kunnen; — zeg mij eens, als voor de 2 rokken 15, en voor de borstrokken voor ieder 3 *ellen* noodig zijn, hoe veel borstrokken men nog uit het overblijvende zou kunnen maken?
15. Als men van 28 *ellen* Haarlemsche streep 12 *ellen* voor 6 hemdrokken afsnijdt: hoe veel vrouwenrokken kan men van de rest maken, als men $\frac{1}{2}$ *ellen* voor iederen rok noodig heeft?
16. Eene vrouw koopt twee stukken linnen namelijk, één van 36 en één van 38 *ellen*; hiervan laat zij maken 6 beddelakens, waartoe men voor ieder laken 5 *ellen* noodig heeft: 6 hemden, waartoe 14 *ellen* gebruikt worden, en het overschot bewaart zij om, nog zoo veel beddelakens te maken, als er uit kunnen: weet zij ook, voor hoe veel lakens zij nog linnen heeft overgehouden?
17. Jufvrouw B. kocht 6 *ellen* Thibet voor een'

japon, van 4 *gulden* de *el*, en betaalde voor het maken, als anderzins, 4 *gulden*: hoe veel heeft haar de japon gekost?

18. Van 27 *ellen* fijn linnen moet eene naaister 12 sloopen maken, en van de rest eenige zakdoeken; als zij voor de sloopen 17 *ellen* noodig heeft: hoe veel *ellen* kan zij dan voor de zakdoeken overhouden, als er aan het linnen eene *el* beschadigd geraakt is, dat zij niet gebruiken kan?
19. Daar zij vervolgens last kreeg om geene doeken, maar, in plaats daarvan, nog 12 sloopen te maken: zou zij dit van het linnen, dat zij ontvangen heeft, kunnen doen? — Zoo neen: hoe veel komt zij dan te kort?
20. Eene vrouw, die een' goeden voorraad zuurkool wilde inleggen, kocht 12 witte en 6 savooikoolen: vervolgens nog 8 witte en 5 savooikolen, daar zij vreesde niet genoeg te zullen hebben, kocht zij nog 6 witte- en 4 savooikoolen. — Zeg mij eens: a) hoe veel koolen had zij zamen? — en b) hoe veel witte koolen had zij meer gekocht dan savooikoolen?
21. Vóór dien tijd had zij ook snijboonen ingelegd, die zij van drie onderscheidene warmoeziers ontvangen had. Zoo zij van den eersten warmoezier 2:50, van den tweeden

1500, en van den derden 2500 boonen ontvangen, en deze in drie tonnen ingelegd heeft, zoodanig, dat er in iedere ton evenveel zijn: — a) hoe veel boonen heeft zij dan in het geheel ontvangen? — en b) hoe veel heeft zij in iedere ton ingelegd, als men rekent, dat er 150 boonen uitgeschoten zijn, die beschadigd waren?

22. Eene naaister levert aan Jufvrouw C. een' zijden mantel, waarvoor zij 23 *gulden* rekent: zoudt zij kunnen uitrekennen, op hoe veel geld zij de *el* zijde gerekend heeft, als aan den mantel gebruikt was voor 11 *gulden* kant, aan voering 1 *gulden*; voorts dat er 3 *ellen* zijde daaraan gebruikt waren, en zij bovendien 2 *gulden* voor het maken gerekend had.
23. Jufvrouw D. wilde een' japon laten maken van gebrocheerd neteldoek, waarvoor zij 8 *ellen* noodig heeft van 6 *gulden* de *el*. Zij veranderde echter van besluit, en kocht 12 *ellen* gekleurd katoen voor 2 *gulden* de *el*, met oogmerk, om voor het geld, dat zij anders meer zou besteed hebben, Satin-Laine, voor 3 *gulden* de 2 *ellen* te koopen: hoe veel *ellen* heeft zij van dit laatste kunnen hebben?
24. Jufvrouw E. kocht een' hoed van genaaid

stroo, voor 16 *gulden*, en gaf voor het opmaken daarvan 3 *gulden*. Hare zuster kocht 2 *ellen* fluweel voor een' hoed van 5 *gulden de el*, en betaalde voor het opmaken als anderzins 4 *gulden*: hoe veel heeft de laatste *meer* of *minder* betaald dan de eerste?

25. Jufvrouw F. kocht 6 *ellen* zijde voor een' onderjapon, voor 3 *gulden de el*: 10 *ellen* dlemet voor een' ochtendjapon, voor 3 *gulden de 2 ellen*, en 7 *ellen* laken voor een' jas, voor 8 *gulden de el*. Dit betaalt zij met 10 *worp Rijksdaalders*: hoe veel *gulden* moet zij terug ontvangen? —

Eene *worp Rijksdaalders* is 10 *gulden*.

26. In zeker huisgezin kon men 's wekelijks 10 *gulden* verteren; doch, daar deze lieden, door tegenspoeden van ziekte, in schulden geraakt waren, zoodanig, dat er aan een en ander 10½ *gulden* te voldoen was, en deze schuld, in den tijd van één jaar, voldaan moest zijn, zoo spreekt het van zelve, dat, daar de inkomsten dezelfde bleven, het dan ook 's wekelijks bezuinigd moest worden. — Wanneer zij u eens in de omstandigheden van die lieden bevondt: a) hoe veel zoudt zij 's wekelijks in uw huishouden minder verteren, om deze schuld in

één jaar te kunnen voldoen? — en b) hoe veel hielt zij dan iedere week nog over?

27. Eene vrouw, die een' kruideniers-winkel deed, en hiermede wel 18 *gulden* 's weeks won, had een' knecht, die 156 *gulden* in het jaar verdiende, benevens eene meid voor het huishouden, die zij iedere week 1 *gulden* betalen moest. — Buitendien had zij 'sjaarliks nog aan huishuur en andere lasten 208 *gulden* te voldoen: hoe veel hielt zij 's wekelijks, na afreke van dit alles, nog over?

28. Zoo iemand van 65½ *gulden*, die zij in het jaar inkomen heeft, 588 *gulden* verteert, en de rest bewaart: hoe veel *gulden* zou zij, na verloop van 23 jaren, overgegaard hebben?

29. In een huis zijn zeven vertrokken: in ieder van deze staan 6 stoelen, met één leuningstoel. Als ieder stoel 7, en de leuningstoelen ieder 11 *gulden* gekost hebben: hoe veel *gulden* beloopt dat samen?

30. De schapen, welke men in *Spanje* houdt, en die voortreffelijke wol geven, begroot men op 8000000. — Indien men de wol van ieder schap 'sjaars op 3 *ponden* kan rekenen: a) hoe veel *ponden* wol heeft men dan van al die schapen? — En zoo

men de voordelen van ieder schap op 4 *gulden* in het jaar rekent: *b)* hoe veel *gulden* beloopt zulks dan in één jaar?

31. Een winkelier koopt 40 *ponden* boter, tegen 70 *cents* het *poud*; wanneer hij deze boter weder tegen 80 *cents* het *poud* verkoopt: hoe veel *cents* heeft hij dan gewonnen, als hij een *poud* ingewogen heeft?
32. Maar zoo hij, in het voorgaande geval, de boter eens tegen 80 *cents* had moeten inkoop, en deze slechts, daar de prijs gedaald was, tegen 75 *cents* had kunnen verkoopen: hoe veel *cents* had hij dan verloren?
33. De fortuin was onzen winkelier niet gunstig, want hij had, kort te voren, enige kazen gekocht, die met elkander 550 *poud* wogen, en waarvoor hij 30 *cents* voor het *poud* had moeten betalen. In deze kazen kwamen mijten, waardoor, oer de winkelier die ontdekte, de kazen zoodanig aangestoken waren, dat hij daarop wel 135 *poud* verliezen moest. Hetgeen er van de kazen onbeschadigd overgebleven was, verkocht hij tegen 40 *cents* het *poud*: had hij toen bij dezen koop gewonnen of verloren?
34. Iemand, die 100 *gulden* toe aankoop van enige meubelen besteden wilde, kocht daar-

voor zes stoelen, voor 25 *gulden*; ééne tafel, voor 12 *gulden*; één paar bedgordijnen, voor 14 *gulden*; en voor het overige één mahonij linnenkastje: hoe veel heeft hij voor het kastje betaald?

35. Eene weldadige vrouw kocht, tegen den winter, 308 *ellen* linnen, voor 90 *gulden*, 220 *poud* vleesch, voor 77 *gulden*, en voor 264 *gulden* aan aardappelen. — Dit deelde zij aan 44 arme menschen uit, zoo dat ieder even veel ontving: *a)* voor hoe veel *gulden* heeft deze vrouw in het geheel uitgedeeld? — *b)* hoe veel *ellen* linnen ontving ieder? — *c)* voor hoe veel geld aan aardappelen? — *d)* hoe veel *poud* vleesch? — en *e)* op hoe veel *gulden* kon men dit te zamen voor ieder persoon rekenen?
36. Eene weduwe vertoerde 's jaarlijks in de huishouden 542 *gulden*; bovendien moest zij aan huishuur betalen 140 *gulden*; aan eene meid, die bij haar diende, 50 *gulden*; aan schoolgeld voor drie kinderen 60 *gulden*: aan den bleeker 62 *gulden*, en aan andere kleinigheden nog 16 *gulden*: hoe veel was haar wekelijksch inkomen?
37. Vrouw *Versorg* had iedere week zoo veel geld kunnen wegleggen, dat zij in staat was, om in het najaar, het volgende aan

wintervoorraad te besteden: aan één half varken, met de daarbij komende onkosten van slagien als anderzins, 32 *gulden*; aan aard-appelen 18 *gulden*; aan eenige groenten 6 *gulden*; aan appelen 3 *gulden*; aan turf 25 *gulden*; aan hout 2 *gulden*, en toen hield zij nog 18 *gulden* over: hoe veel heeft zij iedere week moeten wegleggen?

38. *Suzanna* kreeg, toen zij het onderlijke huis verliet, van hare ouders een bed, ter waarde van 80 *gulden*; boven dat nog 6 lakens, die 29 *gulden*, en 12 sloopen, die 18 *gulden* waardig waren: hierbij voegden zij nog 12 stoelen van 36, en twee tafels ter waarde van 17 *gulden*. — *Henriëtte*, hare zuster, die kort daarna mede het onderlijke huis verliet, kreeg slechts één bed, als *Suzanna* ontvangen had, met 75 *gulden* aan geld: had zij nu even zoo veel als hare zuster ontvangen? Zoo neem: hoe veel had zij dan minder?
39. Eene Erfenis van 16800 *gulden* werd onder vier weduwen gelijkelijk verdeeld; doch eene dezer moest van haar aandeel nog de helft aan eene ander afstaan: hoe veel had deze toen?
40. *Jufvrouw H.* verdeelde de vijf volgende sommen *gulden*s, te weten: 1684, 268,

168, 340 en 64 in vier zakken, zoodanig, dat er in iederen zak even veel geld was, en betaalde met een' dezer zakken hare schulden: a) hoe veel *gulden* had zij in het geheel? — b) hoe veel *gulden* was zij schuldig? — en c) hoe veel hield zij nog over?

41. Een Winkelier kocht 100 *pond* kaas, tegen 20 *cents* het *pond*; 376 *pond* dito, tegen 30 *cents*, en nog 83 *pond*, tegen 40 *cents* het *pond*, en verkocht deze door elkander tegen 42 *cents* het *pond*: a) hoe veel *pond* kaas heeft hij gekocht, — en b) hoe veel *cents* heeft hij op dezen koop gewonnen?
42. Eene *Jufvrouw*, die 12 *gulden* iedere week inkomen had, verteerde daarvan 's jaarlijks 527 *gulden*. Eene andere vrouw, die maar 10 *gulden* elke week inkomen had, doch zuiniger in hare uitgaven was, verteerde ieder jaar slechts 416 *gulden*: hoe veel hield de laatste 's jaarlijks meer over dan de eerste?
43. Men rekent, dat een volwassen mensch, iederen dag, 4 *pond* spijs en drank gebruikt: hoe veel spijs en drank zouden er wel, in één jaar (of 365 dagen), op de Aarde door de menschen gebruikt worden, als men

voor ieder mensch, door elkander, (dewijl onder het getal bewoners ook de kinderen begrepen zijn,) 2 pond daags rekende?

Zie het getal der menschen in het 6e voorstel in de Telling.

44. Jufvrouw L., die in een' winkel eenige goederen gekocht had, ontving bij de bezorging eene nota, waarop het volgende haar in rekening werd gebracht:

30 ellen linnen . . .	voor 30 gouden.
12 — katoen . . .	— 9 —
8 — peteldock . . .	— 10 —
30 — servetgoed . . .	— 27 —
4 — baai	— 7 —
5 — zwarte zijde . . .	— 16 —
16 — kant	— 30 —
12 — mouseln	— 12 —

a) hoe veel *gouden* beliep deze rekening? — De Winkelier had zich vergist, want de zijde, de kant en het mouseln had zij niet gehad; b) hoe veel moest deze Jufvrouw toen maar betalen? — en c) hoe veel had de Winkelier te veel opgeschreven?

45. Deel eens het *product*, dat men bekomt, als men 168964 met 16 vermenigvuldigt, door 4, en zeg mij dan het *quotient*.

46. Indien men de Aarde rondwandelen kon, dan zou men 7:00 *Uren* moeten gaan. Zoo gij die reisje eens wildt ondernemen, en iederen *Dag* slechts 6 *Uren* wegs aflegdet: a) hoe veel *Dagen* zoudt gij daartoe moeten besteden? — Maar, als gij den zevenden *Dag* voor eenen rustdag hieldt, zoodat gij iedere *Week* slechts 6 *Dagen* reisdet: hoe veel *Weken* zoudt gij dan hiertoe noodig hebben?
47. De Fabrickant N. had in 660 jaar 33005 *pond* wol laten verwerken, en de Fabrickant O. had 19250 *pond* in zijne fabriek verwerkt om laken te vervaardigen, bereken eens: a) hoe veel *pond* wol er door N. en O. is verwerkt? — en, zoo er tot een stuk laken, van 34 *ellen* lang, 35 *pond* wol gebruikt wordt: b) hoe veel stukken laken op deze fabrieken zijn vervaardigd? — c) hoe veel stukken laken men van die wol kan maken, — en d) hoe veel stukken in de fabriek van N. gemaakt zijn?
48. In het stadje *Apolda*, in *Duitschland* vervaardigde men op 780 weefgetouwen, te zamen 40430 dozijn paar kousen; nog werden 1000 dozijn, door de naburige landlieden gebreid, en 12000 dozijn, door de winkels van buitenlands ontvangen: a) hoe

veel dooljn paar kousen verkocht men ieder jaar uit dit stadje? — *b*) hoe veel paar zijn dit? — en *c*) hoe veel paar kousen werden er op ieder weefgetouw, door elkander gerekend, in dit stadje geweven?

49. Te *Lints*, in *Oostenryk*, werkten ter vervaardiging van wollen goed 2791 personen; op het land in *Opper-Oostenryk* 10852 wevers en spinners; in *Bohemen* 2171, en in *Moravië* nog 25996 personen, bereken eens: — *a*) hoe veel personen er te zamen aan het vervaardigen van dit wollen goed werkten? — *b*) hoe veel er buiten de stad werkten? — en *c*) hoe veel er meer buiten dan binnen de stad aan het werk waren?
50. In den jare 1777 waren in *Berlijn* 865 weefgetouwen aan den gang, die 21599 stukken fluweel en zijden stof leverden, ter waarde van 2284040 *gulden*. — Buitendien weefde men nog op 117 getouwen 30630 paar zijden kousen, ter waarde van 152650 *gulden*, en op 200 getouwen, zijden linten, die 29800 stuks linten, ter waarde van 178800 *gulden*, leverde. Zeg eens: *a*) hoe veel *gulden* beliep dit te zamen? — *b*) hoe veel kostte ieder paar kousen? — en *c*) hoe veel kostte ieder stuk lint, het eene door het andere gerekend?

51. Men rekt. dat *Vriesland* jaarlijks 15000 stuks Rundvee uitvoert. Als elk rund, door elkander gerekend, 250 *pond* vleesch geeft: *a*) hoe veel *pond* vleesch heeft men dan van al die rundren? — En als men 1 *pond* vleesch op 75 *cents* rekt: *b*) hoe groot zou dan het getal *cents* zijn, dat men van dit vleesch zou kunnen ontvangen?
52. Eenige jaren geleden, won men jaarlijks, door den vlasbouw, in *Osnabrug* 975000, in *Silezië* 8249672, en in *Bohemen* 126848 *gulden*: *a*) hoe veel beliep dit bij elkander? — en *b*) hoe veel bedroeg de winst meer in *Silezië* dan in *Osnabrug* en *Bohemen* te zamen?
53. Men rekt, dat er jaarlijks uit *Sicilië* gevoerd wordt over *Messina* 247400, en over *Palermo* 197900 *pond* zijde. — Als men eens stelt, dat er, sedert het jaar 1400, ieder jaar zoo veel *pond* uit *Sicilië* vervoerd is: hoe veel zou dit wel tot heden (1856) belooopen?
54. De Kameel is de bast van eenen boom, die voornamelijk op het eiland *Ceylon* wast. Men rekt, dat deze boomen jaarlijks twee honderd tachtig duizend *pond* kameel opleveren, waarvan negen en negentig duizend *pond* door de Indiënen zelve ge-

bruikt, en het overige naar *Europa* verzonden wordt: — a) hoe veel *pond* ontvangt men in *Europa*? — en als men de kanceel op 9 *gulden* het *pond* rekent: b) hoe veel *gulden* is dan de kanceel waardig, die men in *Europa* ontvangt?

55. De Kruidnagelen, een *Oostindische* vrucht, worden ook in menigte in *Europa* ingevoerd. — Men heeft aangeteekend, dat 240000 boomen jaarlijks even zoo veel *ponden* nagelen voortbrengen. Wanneer van deze vrucht 74000 *pond* in *Oostindïë* blijft, en de rest naar *Europa* verzonden wordt: a) hoe veel kost er dan van in *Europa*? — en wanneer men de waarde van ieder *pond* Kruidnagelen op 3 *gulden* stelt: b) voor hoe veel *gulden* wordt er dan 's jaarlijks van deze vrucht in *Europa* gebruikt?

56. De Notenmuskaat groeit mede in *Oostindïë*, zijnde eene vrucht, niet ongelijk aan eenen appel, met eene dikke schel omgeven. Onder deze dikke schel vindt men de Foelie, die de Notenmuskaat insluit. Van de Notenmuskaat en de Foelie, die men van elkander scheidt, wordt de oogst 's jaarlijks begroot op 173200 *pond* Noten en 54000 *pond* Foelie, waarvan 42600 *pond* Noten en 5000 *pond* Foelie in *Indië* ge-

bruikt, en de rest naar *Europa* verzonden wordt. Wanneer in *Europa* 1 *pond* Noten 4, en 1 *pond* Foelie 3 *gulden* waardig is: a) voor hoe veel *gulden* aan Noten? — en b) voor hoe veel *gulden* aan Foelie ontvangt men dan jaarlijks? — en c) hoe veel belooft dit in ééne som?

57. Van de Peper, die aan kleine boomen in *Oostindïë* groeit, wordt jaarlijks wel 4947000 *pond* vervoerd. Als men nu rekent, dat ieder boompje, door elkander, jaarlijks 3 *pond* voortbrengt: a) hoe veel boompjes zijn er dan wel noodig om zoo veel *ponden* Peper te kunnen uitvoeren? — en indien men ieder *pond* Peper op 64 *cents* rekent: b) hoe veel *cents* zou dan al die Peper waardig zijn?

58. Van de Koffij, die uit eene vrucht voortkomt, veel naar eene kers gelijkende, waarvan de Koffijboonen de pit of het zaad zijn, werd uit *Suriname* naar *Amsterdam* uitgevoerd, in het jaar 1771, 4609663 *pond*; in 1772, 6162778 *pond*; in 1773, 7633427, en in 1774, 5450973 *pond*: a) hoe veel *pond* beliep dit te zamen? — b) hoe veel *pond* werd er in de twee laatste jaren meer uitgevoerd dan in de twee eerste? — en als men 1 *pond* koffij op 85 *cents* rekent:

c) voor hoe veel *cents* aan koffij heeft men dan in die vier jaren ontvangen?

59. Van de Suiker, welke het sap is van eene soort van riet, dat menigvuldig in *Suriname* wast, werd, van het jaar 1771 tot 1774, uit *Suriname* naar *Amsterdam* uitgevoerd de volgende hoeveelheid vaten, te weten: het eerste jaar 19494; het tweede 19260; het derde 15741, en het vierde jaar 15111 vaten: — a) hoe veel vaten beliep dit samen? — en, daar men toen het vat op 60 *gouden* rekende: b) hoe veel waren toen al die vaten waardig?
60. De Kakao groeit menigvuldig in *Suriname*, en is eene soort van boomen, welke in eene vrucht besloten zijn, die veel naar onze komkommers gelijkt, en van welke men, door bijvoeging van eenige specerijen, de chocolaad maakt. — Uit *Suriname* voerde men, in den tijd van vier jaren, de volgende hoeveelheid uit, namelijk: in het eerste jaar 206950; in het tweede 175622; in het derde 160619; en in het vierde 252805 *pond*: — a) hoe veel beliep dit samen? — b) hoe veel *pond* werd er in de twee laatste jaren meer uitgevoerd dan in de twee eerste? — en als men het *pond* op 95 *cents* rekent: c) hoe

veel *cents* zou dan al die Kakao waardig zijn?

61. Het Katoen, waarvan wij zoo vele kleederen dragen, groeit mede in *Suriname*, en wordt in menigte in *Europa* ingevoerd. In 3 achtereenvolgende jaren ontving men te *Amsterdam*, het eerste jaar 100912; het tweede 66821, en het derde 66860 *pond*. In het volgende jaar beliep dit slechts 44574 *pond*, hetwelk waarschijnlijk door het weder veroorzaakt is: a) hoe veel is er in de drie eerste jaren ingevoerd? — Indien de katoenpluk, behalve het hiervoren gemelde vierde jaar, nog twee daaropvolgende jaren niet gunstiger geweest is: b) hoe veel *pond* heeft men dan in de drie laatste jaren minder ontvangen dan in de drie eerste? — Zoo men het Katoen op 80 *cents* het *pond* rekent: c) hoe veel *cents* was dan het Katoen waardig, dat in de drie eerste jaren gewonnen werd? — d) hoe veel dat van de drie laatste jaren? — en e) hoe veel *cents* bedroeg het laatste minder dan het eerste?
62. Tel eens bij elkander 10000, 85000 en 67844; trek van de som 68944 af; vermengvuldig het verschil met 12; deel het *product* door 25, en

- zeg mij, hoe groot het getal is, dat gij be-
komen hebt.
63. Jufvrouw P. ontrving 759 *gulden*, en be-
taalde hiervan aan huishuur 125; aan den
bakker 27; aan den slagter 17; aan de
naaister 11; aan den schoenmaker 8; aan
den bleeker 14, en aan den kruidenier 37
gulden. Als zij nu van de *rest* een geheel
jaar leven moet: hoe veel kan zij dan we-
kelijks verteren?
64. De Timmerman *Abert* wint wekelijks op
zijn' winkel, de eene week door de andere
gerkend, 6 *gulden*, en van kleinigheden,
die hij tusschentijds verrigt, kan hij ieder
jaar nog 65 *gulden* tellen. Als hij jaarlijks
52 *gulden* huur verwoont: hoe veel blijft
er dan ieder jaar nog over?
65. In *Haarlem* heeft men eens een stuk lin-
nen gewezen van 50 *ellen* lang, dat extra
fijn was. Zoudt gij wel kunnen uitreke-
nen, hoe veel dit stuk gekost heeft, als
men voor het weven 200, en voor het
spinnen 80 *gulden* betaald heeft, en er 15
soezen garen aan gebruikt zijn, van 38 *gul-
den* het *ont*?
66. Eene vrouw, die zeven kinderen heeft,
wil voor ieder 6 henden maken. Voor
de twee oudsten heeft zij voor ieder hemd

- 2 *ellen* Linnen noodig; voor de twee volgen-
den voor ieder paar 3 *ellen*, en de drie overigen
kunnen door elkander een hemd uit eene *el*
hebben: a) hoe veel *ellen* heeft die vrouw
dan in het geheel noodig? — en b) hoe veel
stukken, van 30 *ellen* lang, zou dit zijn?
67. Jufvrouw G. koopt 45 *ellen* Linnen voor
36 *gulden*; 14 *ellen* Katoen voor 15 *gul-
den*, en nog 15 *ellen* Linnen voor zakdoe-
ken voor 28 *gulden*: a) hoe veel *gulden*
heeft zij besteed? — en b) hoe veel *ellen*
Linnen heeft zij gekocht?
68. Vier meisjes moeten zamen 600 *gulden*
deelen. Hiertoe nam de eerste 180 *gul-
den*, de tweede 220, en de derde 200, en
de vierde de rest: a) hoe veel bekwam
de laatste? — Maar als zij dit geld eens
gelijkelijk wilden verdeelen: b) hoe veel
was dan ieders sandeel?
69. Eene Boerin bragt ter markt 150 *pond*
Kaas, 80 *pond* Boter en 40 *dozijn* Eijeren.
Als zij de Kaas voor 40 *cents* het *pond*,
de Boter voor 80 *cents* het *pond*, en het
dozijn Eijeren voor 30 *cent*: verkoopt: a)
hoe veel *cents* heeft zij dan van de Bo-
ter, — b) hoe veel van de Kaas, — c)
hoe veel van de Eijeren, — en d) hoe veel
in het geheel ontvangen?

70. Als gij eens 1000, 4268 en 2612 zamentelt, deze som met 208 multipliceert, van dit *product* 986824 aftrekt, en dan de *rest* door 8 deelt: wat zal dan het antwoord zijn?
71. Eene moeder ontvangt van hare vier zoons, iedere week: van *Hendrik* 120 *cents*, van *Jan* 90 *cents*, van *Barend* 75 *cents*, en van *Pieter* 55 *cents*: a) hoe veel *cents* kan dit in één jaar bekoopen? — Als zij, iedere week, *Hendrik* 20, *Jan* 15, *Barend* 10, en *Pieter* 5 *cents* zakgeld geeft: b) hoe veel *cents* houdt zij dan jaarlijks over? — en c) hoe veel *cents* bedraagt het zakgeld zamen?
72. Een Winkelier koopt 100 *pond* Gierst, voor 20 *cents* het *pond*; 250 *pond* Rijst, voor 30 *cents* het *pond*; 50 *pond* Stijfsel, voor 60 *cents* het *pond*; en 125 *pond* Stroop, voor 50 *cents* het *pond*. Als hij de Gierst verkoopt voor 30, de Rijst voor 50, de Stijfsel voor 50, en de Stroop voor 60 *cents* het *pond*: a) hoe veel *cents* heeft hij dan moeten besteden? — b) hoe veel heeft hij er ontvangen? — en c) hoe veel heeft hij er op dien koop gewonnen?
73. Als in het voorgaande geval de Gierst bedorven geraakte, zoo dat hij die niet

- verkoopen kon, hoe groot zou dan zijn *winst* of *verlies* zijn?
74. Eene Dame kan rekenen, dat zij ieder uur $\frac{1}{4}$ *gulden* Inkomen heeft. Als zij nu iederen dag 72 *gulden* verteert, en bovendien nog 800 *gulden* jaarlijks voor buitengewone uitgaven rekent: a) hoe groot is dan haar Inkomen jaarlijks? — b) hoe veel verteert zij jaarlijks? — en c) wat kan zij ieder jaar overhouden?
75. Eene Vrouw heeft 3 stukken Linnen, ieder van 34 *ellen* lang. Nu wil zij bij voorraad Lakens, Hemden en Sloopen laten maken, en wel van ieder 12 stuks. Als zij voor ieder Laken 5 *ellen*, voor ieder paar Hemden 5 *ellen*, en voor ieder paar Sloopen 2 *ellen* noodig heeft: heeft zij dan Linnen genoeg om dit oogmerk te bereiken?

TIENDEELIGE BREUKEN.

TELLING.

Wanneer gij van uwen Onderwijzer de noodige onderrigting ontvangen hebt, beproef dan, of gij de volgende getallen kunt uitspreken:

1. Spreek eens uit: 25,8; 26,25; 4,125;

62 *Telling van Tiendeelige Breuken.*

- 12,3164; 7,08; 18,009; 26,0004 en 8,00006.
2. Doe hetzelfde eens met: 125,038; 104,8075; 78,0036; 95,42056 en 2161,08005.
  3. En met: 0,87; 0,087; 0,0087; 0,005; 0,0005; 0,00005; 0,10206 en 0,012009.
  4. Een meisje moet dit getal uitspreken: 1306,420086, zij kan dit niet: wilt gij dit eens voor haar doen?
  5. Spreek nog eens uit: 436105,002056.
  6. Schrijf eens in getalmerken: drie tiende; acht honderdste; vijf duizendste; twee tienduizendste; zeven honderdduizendste.
  7. Hoe zoudt gij in getalmerken schrijven: vier tiende en zes honderdste; drie tiende en acht duizendste; negen tiende, vier honderdste en vijf duizendste; zes honderdste, acht tienduizendste en twee honderdduizendste; vier duizendste en drie honderdduizendste?
  8. Schrijf eens in getalmerken: twintig geheelen en acht duizendste; zeventig geheelen, zes tiende en vier duizendste; honderd vijf en twintig geheelen, acht tienduizendste en één honderdduizendste; duizend en acht geheelen, vier tiende, zes honderdste en negen honderdduizendste.
  9. Hoe zoudt gij in getalmerken schrijven:

Telling van Tiendeelige Breuken. 63

- zes en dertig honderdste; negen en veertig duizendste; twaalf tienduizendste; elf honderdduizendste?
10. En: honderd geheelen en vier honderd vijftien duizendste; zestien geheelen en drie honderd vijf en twintig duizendste; vijf en tachtig geheelen en negen en negentig honderdduizendste?
  11. Schrijf nog eens in getalmerken: zeven duizend acht honderd vijf en twintig geheelen en zes honderd drie en dertig duizendste.
  12. Nu moet gij nog eens in getalmerken schrijven: honderd vier en veertig duizend zes honderd en acht geheelen, vijf en twintig duizend twee honderd zestien honderdduizendste.
- Vraag nu aan uwen Onderwijzer, hoe gij moet handelen in de

ZAMENTELLING VAN TIENDEELIGE BREUKEN.

Beproof eens aan de volgende Voorstellen, of gij uwen Onderwijzer wel begrepen hebt.

1. Tel eens te zamen: 25,5; 36,4; 29,8; 16,3; 28,5 en 47,1.
2. Wat is de som van: 13,16; 17,23; 9,18; 4,27; 12,85; 3,76 en 91,32?

3. Zeg mij de *som* eens van: 12,136; 3,161; 24,325; 124,965; 14,768; 8,428 en 1216,476.
4. Een Winkelier heeft ontvangen een stuk Linnen van 30,5 *el*; een van 31,7 *el*; een van 32,9 *el*, een van 34,3 *el*; en een van 35,6 *el*: hoe veel *ellen* zijn dit zamen?
5. Eene Jufvrouw koopt 6,8 *el* Katoen vooreen' Japon; 6,5 *el* voor Doeken; 4 *el* voor een' Rok, en 2,5 *el* voor een voorschoot: hoe veel *ellen* Katoen had zij te zamen?
6. Tel eens te zamen: 0,25; 0,167; 4,08; 25,06; 3,002; 17,8 en 0,0027.
7. Wat is de *som* van: 0,8036; 257,05; 22,0238; 4,00075; 31,80704; 0,16 en 1267
8. Eene Vrouw gebruikt, in den tijd van 6 weken, de eerste week 2,56 *pond* Koffijboonen; de tweede 1,95 *pond*; de derde 2,16 *pond*; de vierde 2,05 *pond*; de vijfde 2,5 *pond*, en de zesde 1,87 *pond*: hoe veel *ponden* Koffijboonen beliep dit te zamen?
9. Een Meisje kocht 0,06 *pond* witte, 0,08 *pond* roode, 0,22 *pond* groene, 0,12 *pond* blauwe, 0,3 *pond* gele en 0,2 *pond* zwarte zijde: kon dit zamen wel één *pond* uitmaken?
10. Eene Vrouw kocht 0,5 *pond* Peper; 0,05

- pond* Kancel; 0,12 *pond* Notenmuskaat; 0,08 *pond* Poelie; 0,06 *pond* Gember en 0,1 *pond* Safran: hoe veel *pond* beliep dit zamen?
11. Eene Vrouw gebruikte, in zes weken tijds, de eerste week 3,5, de tweede 4,8, de derde 3,7, de vierde 5,2 de vijfde 3,9 en de zesde week 4,3 *kan* Azijn: hoe veel *kannen* beliep dit te zamen?
12. Als men gedurende eene week gebruikt, den eerste Dag 2,5, den tweeden 3,5, den derden 4,5, den vierden 4, den vijfden 3, den zesden 5,5 en den zevenden 4,5 *kan* Melk: hoe veel *kannen* beloopt dit zamen?
13. Een Meisje haalde in eeten winkel 5,5 *kop* grauwe Erwtten; 6,5 *kop* groene Erwtten; 10,5 *kop* Gort, en 7 *koppen* witte Boonen: hoe veel *koppen* had zij te zamen?
14. Tel nu nog eens te zamen: 0,0006; 36,5; 0,25; 1246; 81; 0,016; 7 en 0,2.
15. Wat is de *som* van 136; 4256; 0,003; 0,8; 17,6; 10000; 0,00008 en 25?
16. Eene Vrouw kocht zes Rollen matten. De eerste rol was lang 17 *ellen*; de tweede 16,25; de derde 16,8; de vierde 17,06; de vijfde 16,8, en de zesde 17,86 *el*: hoe veel *ellen* had zij te zamen?

17. Als de eerste Rol haar kost 5 *gulden*, de tweede 4,85 *gulden*; de derde 4,25 *gulden*; de vierde 5,12 *gulden*; de vijfde 4,75 *gulden*, en de zesde 4,05 *gulden*: hoe veel *gulden* heeft zij dan besteed?
18. Wat is de *som* van 36,005; 37,0008; 25,003; 216,009; 131,00055 en 16,00007?

Vraag nu om onderrigting in de

VERMENIGVULDIGING VAN TIENDERLIJGE
BREUKEN.

Beproof nu eens, of gij de volgende Voorstellen kunt uitwerken.

1. Vermenigvuldig eens 25,8 met 2.
2. Wat is het *product* van 75,9 met 3 vermenigvuldigd?
3. Vermenigvuldig eens 16,12 met 4.
4. En 28,64 met 5.
5. Wat zou het *product* zijn, als gij 13,65 met 6 vermenigvuldigt?
6. En van 87,216 met 7?
7. Vermenigvuldig eens 12,316 met 8.
8. Wat is het *product* van 136,124 met 9 vermenigvuldigd?

9. Hoe veel is 236,48326 maal 10?
10. Een Jufvrouw gaf voor 6 *ellen* Katoen 6 maal 2,75 *gulden*: hoe veel *gulden* had zij besteed?
11. Als men 12 *ellen* Netsdoek koopt voor 4,36 *gulden* de *el*: hoe veel *gulden* moet men dan besteden?
12. Als men 24 *ellen* Zijde koopt tegen 4,35 *gulden* de *el*: hoe veel *gulden* moet men dan betalen?
13. Een Winkelier ontving 20 stukken Amersfoortsche streep; als elk stuk 13,5 *el* lang is: hoe veel *ellen* heeft hij dan te zamen?
14. Als hij 50 stukken Linnen krijgt, elk stuk van 33,5 *el* lang: hoe veel *ellen* heeft hij dan te zamen?
15. Vermenigvuldig eens 13,25 met 250.
16. Wat is het *product* van 216,37 maal 3600?
17. Kan 100 maal 0,05 *pound* wel 5 *ponden* uitmaken?
18. Vermenigvuldig eens 24,6 met 3,8.
19. En 17,25 met 25,16.
20. Wat is het *product*, als gij 34,326 met 5,432 vermenigvuldigt?
21. Als men voor een' Borstrok 0,75 *pound* wol noodig heeft: hoe veel *pound* zou men dan voor 6 Borstrokken moeten koopen?
22. Maar als men in het voorgaande geval

- eens 0,65 *pand* voor elken borstrok noodig had?
23. Eene Vrouw vraagt, hoe veel *pand* Labadiste wol zij voor 12 Onderrokken hebben moet, als zij voor een' Rok 0,49 *pand* noodig heeft?
24. Maar als zij eens Wollen garen nam, en dan 0,52 *pand* goedig had?
25. Als men voor een' Zakdoek 0,85 *el* noodig heeft: hoe veel *ellen* moet men dan voor 24 Zakdoeken kopen?
26. Eene Jufvrouw koopt 25 *ellen* geborduurde kamerdoeksche Strooken voor 1,25 *gulden* de *el*: hoe veel *gulden* moet zij betalen?
27. Vermenigvuldig eens 25,5 met 4,06.
28. Wat is het *product* van 2,03 met 4,006 vermenigvuldigd?
29. Vermenigvuldig nu eens 2,006 met 0,008!
30. En 4,0005 met 0,007.
31. Kunt gij wel 0,0025 met 0,005 vermenigvuldigen?
32. Als 1 *el* Lint 0,05 *gulden* kost: hoe veel *gulden* zou men dan voor 100 *ellen* moeten betalen?
33. Maar als men tot dien prijs eens 1000 *ellen* kocht?
34. Vermenigvuldig eens 0,009 met 0,0006.

35. En 3,0004 met 12,00018.
36. Zeg nu nog eens het *product* van 30,00075 met 3,00008 vermenigvuldigd.

Vraag nu om onderrigting in de

AFTREKKING VAN TIENDEELIGE BREUKEN.

Bevljigt u om de volgende Voorstellen te beantwoorden.

1. Wat blijft er over, als gij 25,243 van 36,854 afrekt?
2. Wat is het verschil tusschen 26,785 en 13,252?
3. Trek eens 106,387 van 287,887.
4. Wat is het verschil tusschen 36,9802 en 12,7552?
5. Van 25,58 *el* Linnen wordt 12,4 *el* afgesneden: hoe veel *ellen* blijven er over?
6. Van 16,83 *el* Katoen snijft eene Jufvrouw voor een' Japon 6 *ellen* af: hoe veel *ellen* blijven er over?
7. Eene Meid had in eene week van 12,8 *kan* Azijs 7,8 *kan* gebruikt: hoe veel *kannen* hield zij nog over?
8. Een Winkelier verkoopt van 126,85 *pand* Thee

70 *Afstrekking van Tiendeelig Breuken.*

- 110,75 pond: hoe veel pond had hij nog over?
9. Trek nu eens 16,328 van 25,712.
10. Wat blijft er over, als gij 36,498 van 47,365 afrekt?
11. Eene Jufvrouw heeft een' lap Neteldoek van 12,24 *el*, en snijdt daar af voor een' Japon 6,8 *el*: hoe veel *ellen* houdt zij nog over?
12. Als zij van het overgebleven Neteldoek nog 1,5 *el* voor twee Mutsen afsnijdt hoe veel houdt zij dan nog over?
13. Hoe veel *ellen* komt zij te kort, als zij van het nog overgeblevene 6 Hemdjes wil maken, waartoe zij 6,2 *el* noodig heeft?
14. Van 10,5 *el* geborduurde Neteldoeksche Strooken snijdt men 6,86 *el* af: hoe veel *ellen* houdt men over?
15. Trek eens 0,8 van 12.
16. Kunt gij wel 0,25 van 25 afrekken?
17. En 0,0256 van 124?
18. Trek nu eens 0,02064 van 340!
19. Eene Naaister snijdt van 4 *ellen* Gaas 0,35 *el* af voor eene muts: hoe veel *ellen* houdt zij nog over?
20. Als zij van het overgeblevene Gaas vier Hemdjes moet maken, waartoe zij 4 *ellen* noodig heeft: kan zij dat hiervan doen?

Afstrekking van Tiendeelige Breuken. 71

21. Eene Jufvrouw koopt 4 *ellen* Zijde voor 11,6 *gulden*. Zij geeft den winkelier 12 *gulden*: hoe veel moet zij terug ontvangen?
22. Een Meisje heeft 6 *gulden*, en besteedt daarvan aan Zijde 3,25 *gulden*: hoe veel *gulden* houdt zij nog over?
23. Voor het overgebleven geld gaf haar Vader haar 3 *gulden*: hoe veel was zij daardoor bevoorreed?
24. Eene Jufvrouw heeft ontvangen 2000 *gulden*; hiervan moet zij aan rekeningen betalen 216,75 *gulden*: hoe veel *gulden* houdt zij nog over?
25. Zeg mij nu nog eens het verschil tusschen 317,4286 en 8000,08.

Nu kunt gij overgaan tot de

DEELING VAN TIENDEELIGE BREUKEN.

Vraag eerst uwen Onderwijzer om eenige onderzigtig, en beantwoord dan de volgende vragen.

1. Deel eens 246,48 door 4!
2. En 316,85 door 5.
3. Wat is de uitkomst, als gij 162,464 door 8 deelt?

4. Als gij 28,8 *el* Linnen voor 12 Hemden koopt: hoe veel *ellen* hebt gij dan voor 1 Hemd noodig?
5. Eene Vrouw koopt 115,2 *el* Linnen voor 24 Lakens: hoe veel *ellen* is dat voor 1 Laken gerekend?
6. Deel eens 4,8 in 537,6.
7. Wat is de uitkomst, als gij 2338,4 door 7,4 deelt?
8. Deel nog eens 1,2 in 6,2904!
9. Als men 25,2 *el* Diemet heeft: hoe veel Rokken kan men daarvan maken, als men 4,2 *el* voor een' Rok noodig heeft?
10. Als men voor een Hemd 2,4 *el* Linnen noodig heeft: hoe veel Hemden kan men dan uit 28,8 *el* maken?
11. Hoe veel Borstrokken kan men uit 13,75 *el* Amersfoortsche streep maken, als men voor een' Borstrok 2,75 *el* hebben moet?
12. Hoe veel Japonnen kan men uit 14,25 *el* Neteldoek maken, als men voor een' Japon 4,75 *el* noodig heeft?
13. Deel eens 0,5 in 26,375!
14. Wat is de uitkomst, als gij 0,25 in 4,375 deelt?
15. Hoe veel Onderrokken kan eene vrouw uit 1,5 *pond* Labadist katoen breiden, als zij voor iederen Rok 0,5 *pond* noodig heeft?

16. Maar als zij tot hetzelfde einde 1,86 *pond* Wol had, en dan voor een' Rok 0,62 *pond* moest hebben?
17. Deel eens 1,5 in 0,75!
18. Wat is de uitkomst, als gij 0,325 door 2,5 deelt?
19. Kunt gij wel 0,00725 door 14,5 deelen?
20. Een Meisje heeft 0,65 *el* Kamerdoek, en snijdt dit aan Serooken, elke Strook van 0,06 *el*: hoe veel Strooken kan zij hiervan hebben?
21. Eene Vrouw heeft 0,625 *pond* Kaneel: hoe veel maal kan zij hiervan gebruiken, als zij telkens 0,005 *pond* noodig heeft?
22. Deel eens 12,5 in 87000!
23. Wat zou de uitkomst zij, als gij 3193 door 10,3 deeldet?
24. Hoe veel paar Zakdoeken kan men uit 70 *ellen* Linnen maken, als men voor ieder paar 1,4 *el* hebben moet?
25. Hoe veel Hemdjes kan men uit 2 *ellen* Gaas maken, als er voor een Hemdje 0,25 *el* noodig is?
26. Deel eens 0,36 in 54!
27. Deel een 12,5 door 2!
28. Wat is de uitkomst, als gij 13,46 door 4 deelt?
29. Kunt gij wel 16,1 door 8 deelen?

30. Als men voor 6 Hemden 15,3 *el* Linnen koopt, hoe veel *ellen* moet men dan voor 1 Hemd hebben?
31. Voor twaalf Voorschooten koopt men 14,7 *el* Bont: hoe veel *ellen* is dat voor ieder Voorschoot?
32. Deel eens 25 in 137!
33. En 116 in 377.
34. Als men 17 *ellen* geboorduurde Strooken in 8 stukken snijdt: hoe lang is dan ieder stuk?
35. Deel eens 0,46 door 4!
36. Kunt gij wel 0,13 door 8 deelen?
37. Deel eens 0,12 door 2,5.
38. Wat is de uitkomst, als gij 0,021 door 7,5 deelt?
39. Deel eens 24 door 0,06!
40. En 129 door 0,15.
41. Als men 0,28 *el* Kamerdoek voor 7 Strooken heeft: hoe breed moet dan elke Strook zijn?
42. Hoe veel *paar* Kousen kan men van 12 *pond* wollen Garn breiden, als men voor een *paar* 0,24 *pond* noodig heeft?
43. Hoeveel Strooken kan men uit 2 *ellen* Neteldoek snijden, als men voor iedere Strook 0,04 *el* hebben moet?
44. Als men 506 *gulden* onder eenige personen

verdeelen moet, zoodat ieder 25,25 *gulden* bekomt: hoe veel personen zijn er dan?

Na kunt gij beproeven, of gij het geleerde, betreffende de *Tiendeelige Breuken*, behoorlijk begrepen en onthouden hebt, in de

HERHALING DER VOORGAANDE REGELEN
VOOR DE TIENDEELIGE BREUKEN.

1. Een Winkelier ontvangt drestukken Linnen, een van 33,5 *el*, een van 34,8 *el*, en een van 35 *ellen*, en verkoopt daarvan 54,8 *el*: hoe veel *ellen* houdt hij over?
2. Als hij bij deze drie stukken Linnen nog een stuk krijgt van 32,5 *el*, en dit Linnen door elkander verkoopt voor 1,5 *gulden* de *el*: hoe veel *gulden* moet hij dan ontvangen?
3. Eene Jufvrouw snijdt van 25 *ellen* Katoen 4,2 *el* af voor een' Japon, en 10 *ellen* voor Doeken: hoe veel *ellen* houdt zij nog over?
4. Een Winkelier heeft zes stukken Katoen, elk stuk van 28,5 *el* lang, en verkoopt daarvan 4 maal 12,75 *el*: hoe veel *ellen* houdt hij nog over?
5. Jufvrouw A. besteedt in eenen winkel aan Katoen 12,32 *gulden*, aan Kamerdoek 8,16 *gulden*, en aan Neteldoek 4,48 *gulden*; als zij den Winkelier 25 *gulden*

- geeft: hoe veel *gulden* moet zij dan terug ontvangen?
6. Eene Vrouw heeft $\frac{1}{2}$ *pond* wollen Garen. Hiervan breidt zij een' Boestrok, waarvoor zij 0,7 *pond*, en een' Onderrok, waarvoor zij 0,52 *pond* gebruikt: hoe veel *pond* houdt zij nog over?
7. Eene Jufvrouw wil twee Mantels laten maken, en koopt voor den eenen 3,5 *el* Laken, voor 12,60 *gulden de el*, en voor den ander 6,5 *el* Cachemie, voor 6,25 *gulden de el*: hoe veel *gulden* heeft zij te zamen besteed?
8. Jufvrouw B. heeft twee stukken Linnen, een van 33,1 en een van 34,1 *el*: hoe veel Hemden kan zij hiervan laten maken, als zij voor ieder Hemd 2,4 *el* noodig heeft?
9. Als zij, in plaats van Hemden, van dit Linnen even zoo veel Lakens wil laten maken: hoever *ellen* komt zij dan te kort, als er voor een Laken 4,8 *el* noodig is?
10. Eene Vrouw koopt 2,3 *pond* wollen Garen. Als zij hiervan 0,5 *pond* voor een' Onderrok afsaemt: hoe veel paar Kousen kan zij van de overige Wol breiden, als zij voor een paar 0,15 *pond* noodig heeft?
11. Als zij van voornoemde Wol 2 Rokken en 9 paar Kousen wilde breiden: hoe veel *pond* Wol zou zij dan te kort komen?

12. Eene Jufvrouw, die 24 *ellen* Katoen, voor 1,25 *gulden de el*, en 16 *ellen* Neteldoek, voor 2,5 *gulden de el*, wilde koopen, veranderde van besluit, en kocht voor dit geld Linnen, voor 1,25 *gulden de el*: hoe veel *ellen* heeft zij daarvoor gehad.

GEMENGDE VOORSTELLEN

TER

TOEPASSING VAN HET GELEERDE.

1. Kunst gij nog de volgende Getallen uitspreken: 830; 1075; 6060; 14005; 97079; 102201 en 30500730.
2. Spreek eens uit de *Tiendeelige Breuken*: 0,8; 0,037; 3,0064; 60,06606; 507,70501 en 101,1010208.
3. Spreek eens elk cijfer en elk vak afzonderlijk uit van de *getallen*: 30|12|3; 70|28|34 en 14|08|007|02!
4. Doe dit ook eens van: 0,0307; 4,74084; 2|1,40|23|9 en 385,8600806!
5. Zeg mij eens de *som* van 13 duizend 12 honderd en 12; 120 duizend 48 honderd en 709; 136 duizend 330 honderd 82 en 914 duizend 45 honderd en 48 te zamen!

6. Hoe groot zal de *som* zijn van: 3207; 390; 85; 33021; 408213; 14085; 205806; 509105 en 1009724?
7. Zoek ook eens de *som* van 0,14; 3,027; 40,3025; 108,0043; 42,4024; 1040,00361; 57,0304 en 0,009081!
8. Wat blijft er over, als gij 14 duizend 14 honderd en veertien *vermindert* met 12 duizend 16 honderd en 88?
9. En als gij 63 geheelen, 273 tienden en 983 honderdste *vermindert* met 27 geheelen, 1743 honderdste, 28150 tienduizendste?
10. Hoe veel is 13 *min* 7,5; 4,07 *min* 1,905; 25,0307 *min* 9,97; 30,40083 *min* 9,07298 en 1010,010019 *min* 909,989997 te zamen?
11. Hoe veel is het *product* van 3,054 maal 1,302 en van 109,802 maal 0,0075?
12. En hoe veel is het *quotient* van 88,54 gedeeld door 1,25 en van 107,802 gedeeld door 18,9?
13. Hoe veel is 0,21 maal 1,21 maal 0,123?
14. Welk *quotient* zult gij krijgen als gij 3,091 vermenigvuldigt met 0,034 en het *product* deelt door 0,0017?
15. En welk *product* als gij, na 0,8307 gedeeld te hebben door 0,3, dit *quotient* met 0,0894 hebt vermenigvuldigd?
16. Als Jufvrouw A. van haren Zaakwaarnemer

- ontvangt 134 *stukken* van 0,25 *gulden* en 890 *stukken* van 2,5 *gulden*, hoe veel *gulden* heeft zij dan in het geheel ontvangen?
17. Eene Dienstbode worden als *Legaat* toegeweeld 1542 *stukken* van 2,5 *gulden*, hoe groot is dit *Legaat* geweest?
18. Jufvrouw B. betaalt voor een Tuin die zij heeft gekocht 806 *stukken* van 2,5 *gulden*, en 1875 *stukken* van 0,25 *gulden*, hoe veel kost haar deze Tuin in het geheel, als zij voor onkosten nog 378 *stukken* van 0,1 *gulden* daar moet bij passen?
19. Jufvrouw C. vermaakt aan 25 personen, die een Hofje bewonen 3000 *gulden*, met hoe veel *stukken* van 2,5 *gulden*, zal men ieder zijn deel kunnen voldoen?
20. Het huis van Jufvrouw D. heeft 15 *vensters*, ieder *venster* 2 *ramen*, en in ieder *raam* zijn 15 *glazuiten*; hoe veel *ruitzen* zijn er in al die *vensters* te zamen?
21. Onder 7 Weduwen werd eenig geld gelijklijk verdeeld, eene van hen besteedde van haar deel 21 *gulden* aan kleederen, 32 *gulden* aan eenig huisraad, en hield toen nog 17 *gulden* over. Kunt gij nu wel uitrekenen hoe veel zij te zamen ontvingen?
22. Wie is onder *Anna* of *Betje*? en hoe veel is de *éne* ouder dan de *andere*? Heden

- is *Anna* juist 7 Jaren en *Betje* 4850 Dagen oud! Een Jaar is 365 dagen.
23. Eene Winkelierster ontvangt 3,7 pond Noottenmuskaat à 3,55 gulden het pond; 5,42 pond Foclic à 3,87 gulden het pond; 18,09 pond Nagelen à 1,54 gulden het pond en nog 21,37 pond Peper à 0,78 gulden het pond, hoe veel moet zij in alles daarvoor betalen?
24. Wanneer zij bij de verkoop van deze Specerijen kan rekenen per pond 0,84 gulden te hebben gewonnen, hoe veel heeft zij dan daarvoor terug ontvangen?
25. Berekent eens, hoe veel Dagen van een gewoon jaar op den 3den April reeds zijn verlopen!
26. En ook eens hoe veel Dagen na den 25sten Augustus nog moeten verlopen eer het jaar ten einde is?
27. Van welke een gulden zou men dertien maal 8,53 gulden kunnen uitgeven, en dan nog 63,72 gulden overhouden?
28. Jufvrouw E. op haar buiten zijnde, ontvangt den 8 Junij eenig Linnen hetwelk zij, juist 6 weken daarna in stad komende, betaalt, wanneer heeft de Winkelier het geld ontvangen?
29. Jufvrouw F. heeft voor de twee gangen in

- haar huis, van den Behanger 16,76 el Loo-per ontvangen; indien zij nu weet dat de eene Gang 2,39 el langer is dan de kortste, zegt gij haar dan eens, a) op welke lengte zij dit goed moet doorsnijden, en b) ook hoe lang iedere Gang is?
30. Jufvrouw G. gaf aan hare drie kinderen te zamen 121 cents weekgeld, zoodanig verdeeld, dat het oudste 13 cents meer kreeg dan de twee jongsten, die ieder evenveel bekwamen. Hoe veel kreeg ieder?
31. In het Huishouden van Jufvrouw H. worden door elkander, in drie Maanden uitgegeven: aan Brood 48 gulden, aan Vleesch 40 guld., aan Groenten 11 guld., voor Bier en Wijn 19 guld., aan Turf, Hout en Koolen 21 guld., aan Boter en Kaas 25 guld., aan Zout 5 guld., aan Eijeren 4 guld., aan Licht 9 guld., aan Koffij, Thee en Suiker 17 guld., aan Kleedij 62 guld. en aan de Dienstboden 45 guld. Hoe veel bedraagt dat in 3 Maanden en in één jaar?

Hebt gij, mijne Lieve! nu al de Voorstellen in dit boekje met oordeel beantwoord, dan moogt gij ook uwen Leermeeester om het volgende Stukje verzoeken, waarin gij de regelen, hier behandeld, nader zult leeren toepassen. — Smaaktet gij bij deze eerste beginselen reeds eenig genoe- gen, dat dan ook die u aanspore om ijverig voort te gaan, opdat gij in het vervolg aan uwe edele bestemming als mensch zoudt kunnen beantwoorden!

Einde van het eerste Stukje.

- zendheden; twee éénheden, zeven honderd- heden, drie honderd duizendheden, veertien tiennillioenheden.
- 4.) Zeven tienduizendste, dertig duizendste; vier en tachtig honderdduizendste, vier en zeventig honderdste, vier éénheden; negen honderdduizendste, drie en twintig tienduizendste, honderd veertig honderdste, twee tienheden; acht honderd vijftien millioenste, zes honderd tienduizendste, acht en vijftig tiende, acht en dertig tienheden.
5.) 1227651.	22.) <i>Beije</i> is de oudste
6.) 2183635.	en 6 Jaren 105 da-
7.) 1290,919291.	gen ouderdan <i>Ausje</i> .
8.) 15414.	23.) In alles 78,6336
9.) 52,685.	guld.
10.) 144,073644.	24.) Ontvangen
11.) 3,976308;	119,4448 guld.
0,823515.	25.) 92 dagen.
12.) 70,832 :	26.) 128 dagen.
5,7039096 enz.	27.) Van 174,61 guld.
13.) 0,0312543.	28.) Op den 20 Julij.
14.) 61,820.	29.) a) Op 7, 185 el; b) de
15.) 0,2475486.	langste gang is 9,575
16.) 2258,5 guld.	el en de kortste gang
17.) 3855 guld.	is 7,185 el lang.
18.) 2519,05 guld.	30.) De oudste kreeg 49
19.) Met 48 stukken van	cents; de twee jong-
2,5 guld.	sten ieder 36 cents.
20.) 450 glasruiten.	31.) In 3 Maanden 306
21.) Zamen 490 guld.	euld. en in één Jaar
	1224 guld.

—
PRINTED BY P. BLOOMER.

Reviews of

REVIEWS OF EUROPEAN BOOKS

H. G. WITLABE